18:de årgången.

1888.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1888

STOCKHOLM

TRYCKT HOS GERNANDTS BOKTR.-AKTIEBOLAG

1888

Printed in Sweden

Digitized by Google

»Alla sätt äro bra — utom det tråkiga.»

Voltaire.

Digitized by Google

Årskrönika.

Det är således snart årsskifte igen. 88:an skall aflösas af 89:an och stå till svars inför Tidens domstol.

Har detsamma varit, som vi hoppades, ett både **ått-skott-** *och* **godt nytt år?**

Låtom oss forska i avisorna!

I **Januari** *fick Frälsningsarmén ett gentilt högqvarter och vi andra en familjebibel. Och de 22 satte sig utan att skämmas på Stockholmsbänken.*

I **Februari** *tog prins Oskar Bernadotte sig en Munck, Sveasalen invigdes och madame Thénard lärde oss parlera franska.*

I **Mars** *började hädareynglingen Lennstrand föra väsen och expresidentmågen Wilson skämde ut sig; tyskarnas segergubbe gick till Gud, samtidigt med att hr Dyfverman skaffade stockholmarna en snögubbe.*

JUL 29 '46
Björck
1126501
Digitized by Google

I **April** *tog polisen hand om församlingsfriheten och Aftonbladet arrangerade en bättre eldsvåda. Det var äfven i de dagarna, som general Leijonhufvud såg röda spöket i Första kammaren, men förståndigt folk här i sta'n blott hade öga för »Den sköna Helena» på Vasateatern.*

I **Maj** *ruskade Konrad Behrens upp oss med sin bas och riksdagsbönderna försökte ruska omkull Gustaf den 3:djes stiftelse.*

I **Juni** *togo vi ett ömt farväl af fru Hvasser och fingo första gången höra talas om en karl, som heter Nils Forsberg, numera nordstjerne-riddare. Hela Sverge stod för öfrigt i eld och låga från Umeå till Lilla Edet. Det var alls ingen rolig midsommar.*

I **Juli** *uppträdde på arenan en ny baron och öfverståthållare, den nye tyske kejsaren, bierbryggare och japaneser med hårpiskor.*

I **Augusti** *vallade vi folkskolelärare, kristligt onyktra ynglingar och många andra märkvärdiga resande.*

I **September** *hade Boulanger lust att bli kejsare. Men han drog sig tillbaka vid tanken på våra soldaters uppträdande på Upsalaslätten och kung Oskars gräsliga blodbad på Hunneberg. Nordqvists-operan och »Hästoperan» förstörde ej hvarandra.*

I **Oktober** *var det kusligt. Kyrkomötet samladt. För omvexlingens skull skrattade man åt »Hin och smålänningen» och grät åt norrbaggarnas aftåg.*

I **November** *afslöjades miss Fay och afsattes hr Jäderin.*

I **December** *hyllade folket August Blanches minne och de nya vasariddarna drucko skålar för majestätet.*

Nemo.

Digitized by Google

En fridens ängel.

Skiss af *Sylvia.*

Ingen kan högre än jag älska fred och lugn, och jag smickrar mig med, att städse ha verkat välgörande på min omgifning.

Ödet har kastat mig i en beroende samhällsställning, så att jag måst konditionera och följaktligen kommit i beröring med en mängd personer af olika sinnelag. Således har jag haft ett rikt tillfälle att gagnande uppträda, och det har gjort mig en sann tillfredsställelse att upplysa än den ene, än den andre om de tankar, som i ett obevakadt ögonblick af uppriktighet knnnat undfalla den eller den individen, så snart föremålet för deras omdömen aflägsnat sig.

Det är naturligtvis angenämt att veta »hvar man har hvarandra» och, genom att låta fjällen falla från min omgifnings ögon, smickrar jag mig med att ha tillintetgjort månget frö till missförstånd.

Man har nu vetat att detta: »söta du, ytterst välkommen», ungefärligen varit liktydigt med ett: »dra dit

Digitized by Google

pepparn växer!» ... Att bakom de mest honungssöta utlåtelser ofta gömt sig en god portion malört.

Efter att på detta sätt rätt ha genomskådat hvarandra har man slutligen upphört att falla besvärlig. Mången gång har man dock icke vändt ryggen till utan en del obehagliga förklaringar. Men jag har låtit stormen rasa öfver mitt hufvud, lugn i medvetandet om att ha beredt trefnad, i det jag befriat en del folk från att umgås med en mängd gamla vänner och bekanta, hvilka man i grund och botten icke tål.

Desslikes har jag verkat i det godas tjenst, då jag som husmamsell (à propos, jag förstår icke hvarför man fortfarande behåller det gamla uttryckssättet om dylika förtroendeposter? Jag kan försäkra, att en simpel tjensteflicka skulle känna sig stött, om hon af kreti och pleti icke kallades fröken, då jag — nå, jag älskar fred framför allt och vill icke väcka någon split genom att framkasta en anhållan om en annan titulation, derför, som sagdt) då jag som husmamsell, i hopp att man skulle bli benägen att göra hvarandra till lags, till tjenstefolket framburit mitt herrskaps utlåtelser öfver inom hus förefallande göromål och så tvärtom tjenarnas yttranden om husbondefolkets småaktighet och dylikt.

Det må nu ha varit till vänner, bekanta och tjenare jag gifvit del af medmenniskors omdömen, så har jag haft tillräcklig bildning att med mina delgifvande icke bete mig på ett groft sätt, liksom då man kastar en bomb. Vanligtvis har jag fört talet än på det ena ämnet, än på det andra, och, sedan man svurit tysthetslöfte, har jag med en andehviskning gifvit mitt förtroende.

Det goda, man gör, bör man göra i tysthet. Det är från denna princip jag alltid utgått.

Digitized by Google

Men, mina vänner, låtom oss tiga med allmänhetens åsigt om edens helgd.

Ja, jag måste erkänna, det man ofta, trots alla heliga bedyranden om evig tystnad, basunerat ut mina ord. Detta har gifvit anledning till de grymmaste missförstånd och låtit mig i det husliga dramat få spela en mindre behaglig roll, i det man angifvit mig som stiftarinna till de uppträden, hvilka tid efter annan uppstått, hvarpå man, utan att akta på min goda vilja, anhållit, det jag måtte söka min utkomst på annat håll.

På detta sätt kastad likt ett agn för vinden, har man dock aldrig kunnat tillintetgöra mina principer. Någon tacksamhet för mina sträfvanden har jag hvarken begärt eller rönt. Men efter årslånga bemödanden och strider har jag funnit, att mitt sinne behöfver en smula lugn. Derför har jag nu hamnat hos en gammal ungkarl, som tycker om enslighet och för resten är sluten som en graf. Här finnas hvarken vänner, slägtingar, bekanta eller underlydande, och jag har ju önskat mig en dylik plats.

Imellertid skulle jag kanske känt en viss tomhet, derest mitt ömsinta deltagande helt och hållet måst tillintetgöras. Men som husbonden icke är någon djurvän, utom då vissa gödda partier stå som à la dauber, stekar och dylikt på hans bord, medan allt lefvande är honom likgiltigt, på undantag när, att han afskyr kattor, som jag återigen med förkärlek omhuldar, så har jag föresatt mig att uppmjuka hans sinne och stämma honom mildare, isynnerhet mot min egen lilla »misse».

Dessa bemödanden skulle likväl i längden icke helt och hållet kunnat tillfredsställa mig, men lyckligtvis behöfver jag ej totalt undertrycka mitt ömsinta deltagande för menskligheten, ty jag har en syster, som sedan

Digitized by Google

ett par år är gift med en person, som dock först — men lika godt, jag kan tiga. Mitt hjerta krossades lyckligtvis icke.

Att stå bi med råd och dåd, då det gäller närmaste anförvandter, är ju något, som rent af är en pligt. Imellertid får jag tillstå, att Tilda icke har synnerliga anlag för tacksamhet.

»Du har gråtit», sade jag till henne sakta och deltagande, der jag denna söndagseftermiddag stod framför henne, hvarpå jag sjönk ned på en stol fullt medveten om, att ett rikt fält för min verksamhet nu hade öppnat sig.

»Det är ingenting, rakt ingenting», muttrade hon och uppmanade mig, att lossa på hatt och kappa.

»Har du då intet förtroende för din syster?» sade jag med af ömhet vibrerande röst. »Men jag vet, hvad det är . . . nej, du behöfver inte säga något! Jag förespådde dig ju, att du skulle bli olycklig med Belinder . . .»

»Åh, Betty», ropade hon. »Det är bara en enda gång under tre års tid . . . ett gladt sällskap, du förstår . . . kamrater . . .»

»Du söker ursäkta honom, Tilda, en sådan svaghet är oförlåtlig.»

»Det är inte af svaghet», invände hon. »Men ser du, han hade tillstält festen, derför att han vid glasens klang hoppades bereda sig tillfälle att genomföra någon slags spekulation, som . . .»

»Vid glasens klang», upprepade jag. »Det är han, som lagt de orden i mun på dig . . . det bör naturligtvis låta bra och gentilt, när man vill slå blånor i ögonen på folk. Eller hvilka storverk har han då uträttat, och hvarför gråter du egentligen?»

Digitized by Google

»Han ... han ville inte säga något», stammade hon. »Han skulle först ha ett möte i dag, innan han ville ge mig del af ...»

»Ett litet aftonrummel, jag förstår ...»

»Hur kan du tro något sådant ... han var minsann så blek, illamående och medtagen, att jag ...»

»Inte kunde annat än släppa till lipen. Utan ett enda hejdande ord», fortfor jag med en energi, som vanligtvis brukar göra effekt på svaga naturer, »utan ett enda ord låter du honom rusa rakt i förderfvet. Och det skall gå derhän, jag vet det på förhand ... Eller kan du neka till, att jag inte hvar gång vi träffats sagt, att du 'inte skall tro Belinder mer än jemt. Jag har haft åtskilliga bekantskaper, det nekar jag visst inte, men inte en enda har varit att lita på, och din man gör inte något undantag.»

»Jag skulle kanske endast ställa till uppträde» ... Hon såg dervid så feg ut som en sparkad hund, att jag rigtigt måste lägga band på mig för att inte ta henne i armen och ruska om henne.

»På fred och lugn kan ingen sätta ett högre värde än jag», sade jag med eftertryck och tillade smekande: »men om jag manar dig att ingripa med kraft, sker detta för ditt eget bästa. Alltid har jag stått på din sida, och dertill har jag sökt glädja dig med mina små gåfvor ... ja, det har varit mig ett rigtigt nöje att komma ihåg dig med jul- och midsommars-presenter.»

Tilda kom fram med ett par ord om »gåfvor och gengåfvor» ...

»Må vara att sådant varit ömsesidigt», genmälde jag och sökte i mitt sinne ursäkta hennes ogrannlaga häntydning. »Men för min del har jag aldrig sett så

Digitized by Google

noga på priset, endast att det jag skänkt dig varit gediget och af prima vara.»

En pik, som hon gerna kunde smälta, när jag tänkte på det halfva dussin oäkta, förgylda koppar hon nyligen skickat mig. Hon såg också rätt snopen ut och hängde ned hufvudet.

»Man kan inte alltid visa sig så liberal som man vill», sade hon. »Belinder ...»

»Ja, stackars barn, jag förstår nog ... för egen del ser han säkert inte så noga på sina utgifter.»

»Men han skaffar ju allt och då ...»

»Angående honom vill du alltid stryka öfver med hartassen ... Så säger du till exempel: bara en gång under tre års tid ... Kära Tilda, jag inbillar mig, att du är en dålig räknemästerska!»

»Jag kan försäkra, att han endast ett par gånger kommit hem en smula lifvad.»

Ändtligen började jag plocka ur henne sanningen, och med den triumf jag kände öfver att ha förmått en person med hennes hårdnackade motsägelselusta till ett erkännande, inföll jag: »ett gladt kamratskap, förstås ... du blir nog inte nöjd förrän han dagligdags är ute och svirar med stadens alla skräddare ...»

»Något sådant vill jag inte tillråda honom.»

»Nå, då måste du också i tid motarbeta hans begär efter förströelse, såvida du inte vill riskera att hvarje ögonblick se honom komma hem oregerlig och oförskämd — slö och vanvettig.»

Med syskonkärlekens hela ömhet närmade jag mig här den arma.

»Otillräknelig i sitt handlingssätt», fortfor jag, »kan du vara beredd på, att han skall låta knifvar och tall-

Digitized by Google

rikar dansa kring ditt hufvud . . . han skall lägga hand på dig . . .»

»Ett dylikt lif blefve min död, men . . .»

»Vill du derför ha fred i huset», fortfor jag utan att akta på den invändning, hon måhända tänkte göra; »så tag bladet från mun och läs lagen för honom.»

»Att se honom komma hem som en redlös stackare», snyftade Tilda, »hellre hoppar jag i sjön!»

Det var mig omöjligt att förtänka henne detta.

»Veta honom förstöra allt, medan jag drogs med alla möjliga umbäranden.»

Med en liten nick gaf jag tillkänna mitt deltagande.

»Tills vi bli utarmade», fortfor hon i extas, »så att vi kanske till slut få anlita den allmänna barmhertigheten.»

»Så har jag då bragt dig till att inse den framtid, du går till mötes.»

»En framtid, som jag varit nog enfaldig att inbilla mig skulle gestalta sig på ett helt annat sätt», ropade hon. »Ja, jag har verkligen tänkt, att vi skulle kunna arbeta oss upp . . . få egen butik med färdigsydda manskläder och knoga och sträfva tills vi omsider hade vunnit ett visst välstånd.»

»Det är högmodet, som regerat dig, Tilda», sade jag med den klandrande känsla, som tillkommer hvarje rättänkande menniska. »Det är ett ogräs, hvilket du måste rycka upp med rötterna . . . Men jag skall vara dig behjelplig, att det icke må frodas.» Och jag gaf henne en nick som bekräftelse på, att jag icke skulle trötna med mitt åtagna värf.

»Och . . . och så har jag sörjt öfver, att vi ej egde några barn», återtog hon och blef blodröd i ansigtet. Nå, jag undrar ej på, att hon skämdes öfver en sådan

Digitized by Google

bekännelse. »Men jag bör ju i stället vara nöjd öfver, att vi ej dragit en mängd oskyldiga varelser i förderfvet . . .»

»Oskyldiga varelser», inföll jag, »som i en framtid skulle ärft faderns laster . . . och sjudubbelt värre. Det har jag inte allenast läst, men man spelar också komedier om sådant . . . lättsinniga fäder, vansinniga barn . . .»

»Det är förfärligt, Betty, jag känner mig färdig att sjunka genom jorden . . . Och Bolinder, som jag trott knappast kunde göra en fluga för när och som hittills . . . hittills . . .»

»Förstått konsten att förställa sig», bifogade jag, då jag märkte, att hon sökte efter ord för att uttrycka sina känslor. »Jag säger rent ut som det är, ty jag hör till det slags folk, hvilket ser saker och ting i dess rätta ljus . . . men du har alltid varit en enfaldig toka.»

»Men kanske . . . kanske när jag rätt tänker på saken,» invände hon, »ack, låt mig sansa mig! . . . Kom ihåg, att han hittills varit den saktmodigaste varelse i verlden . . . dertill har han trifts godt i sitt hem, jag har derför svårt att tro, att han ett, tu, tre . . .»

Här blef hennes tunga liksom förlamad, och hon stirrade på Belinder, som inträdde med blossande ansigte och cigarr.

»Sedan jag stod brudgum, har jag inte varit så lycklig som i dag», ropade han och drog Tilda intill sig, och då han också ville låta mig få del af sina karesser, sade jag afböjande:

»Fy, du luktar starkt på långt håll . . . du är just i tagen!»

»Det nekar jag inte till», svarade den oförskämde varelsen skrattande. »Jag önskar, att vi här hade en liten plunta, så skulle jag föreslå en viss skål . . .

Digitized by Google

Men hvarför sitta ni inte som vanligt gemytligt vid kaffepannan?»

»Inte något kaffe för mig», inföll jag kort. »Men du har kanske kopparslagare och behöfver något upplifvande . . . kalla omslag öfver hjessan skulle dock troligtvis bekomma dig bättre . . .»

»Hvad för något?»

Belinder vände ögonen i hufvudet och såg ut som en fårskalle

»Jag menar, det jag säger», genmälde jag, »och jag vet, att stackars Tilda får dra's med ett och annat . . .»

»Det var så . . . det var så», sade hon och tycktes snarare ha lust att rusa på dörren än att låta honom veta, hvad han gick för. »Det var så att . . .»

»Hvad tusan har du att beklaga dig öfver, Tilda?» afbröt han.

»Belinder», sade jag och reste mig upp med värdighet, »jag tror, du är i en sinnesstämning, som gör dig urståndsatt att uppfatta våra ord.»

»Och ni äro i en stämning, som gör er en smula förryckta!»

»Käre gubbe!» Tilda fattade honom härvid om armen: »käre gubbe, må du inte förifra dig utan . . .»

»Jag kommer hem med en rigtig glädjepost», ropade han, »men i stället för att . . .»

»Gråt inte, Tilda», afbröt jag, och för att lugna henne trängde jag bort Belinder ifrån henne. »Med tårar verkar du inte hans förbättring.»

»Tala du då . . . nej, du måste höra, Belinder! . . . Betty är den enda, som talar reson . . .»

Detta var ett erkännande, som gjorde mig godt in i själen. »Ja, jag vill tala», och för att han skulle

Digitized by Google

höra mig till punkt, stälde jag mig som vakt framför dörren. »Och jag säger dig nu», fortfor jag, »att här måste bli en vändning i saken. Du må gerna stirra på mig, Belinder, men jag vill upplysa dig om, att jag inte hör till det slags folk, som låter skrämma sig. Jag förstår hålla karlar på distans, det har jag alltid gjort ... men hade jag låtit binda mig, inte skulle jag blundat för en karls dårskap. Jag har alltid beklagat Tilda, alltifrån den stund hon stod brud ...»

»De ä' sura, sa' räfven om rönnbären», och härvid, på det mest impertinenta vis, kliade han sin haka. »Du tyckte kanske, att du bäst sjelf hade passat till brud.»

Hvarifrån får den menniskan alla sina gemenheter? Loths hustru kunde icke känna sig mera förstenad än jag.

»Och nu är du rosenrasande», fortfor han, och flög med fingrarna genom sin tupé, öfver hvilken han slängde hatten på tre qvart. »Rosenrasande för att jag inte gifte mig med dig, och derför vill du jemt reta upp Tilda ... Fortsätt, fortsätt, min kära svägerska, jag skall inte störa din lilla muntration!»

Och han nickade mot mig samt hade struttat ur rummet, utan att jag kunde röra ett finger.

»Du har blifvit gift med en niding», sade jag, då jag omsider återfick målföret. »Jag trodde alltid, att han hade en räf bakom örat, och nu visar han sig i sin rätta gestalt. *Jag* skulle en gång ha tyckt om honom, jag, som kastade de buketter, han sände dig, ut genom fönstret ... som var färdig rifva ögonen ur honom, då han friade till dig, och du, svagt nog, inte visade honom på dörren. Du, stackars Tilda, som sedan så ömt legat mig om hjertat, att jag städse har sökt förmå dig att rigtigt se upp med honom ... och ändt-

Digitized by Google

ligen hoppas jag, att det blifvit klart för dig, åt hvad håll han slagit in.»

Tilda hade sjunkit ned i soffan och hennes ansigte såg ut som ett äpplemos.

»De förolämpningar, han slungat imot mig», fullföljde jag och höjde mitt hufvud, »vill jag inte orda om ... Det är inte första gången i mitt lif, som jag rönt otack, och fastän jag kanske inte kan glömma hans oförskämdheter, så är du oskyldig, och jag lofvar att stå dig bi med råd och dåd.» Jag märkte, att hon tyckte det var storsinnadt af mig, att nu icke öfverge henne. »Men nu måste jag gå», fortfor jag, »på slaget åtta måste jag ju duka fram en smörgås ... man måste sköta åtagna värf, och du å din sida», här gaf jag henne en uppmuntrande blick, »har också en pligt att uppfylla, den att tillkämpa dig husligt lugn. Stå derför på dig, så vida du inte vill gå din undergång till mötes ... Så fort jag får en ledig stund tittar jag hit.»

Tror någon, att jag sof den följande natten?

Uppriktigt sagdt, så gjorde jag det.

»Att veta hvad folk går för!» Hur har jag icke sträfvat för att bibringa mina medmenniskor detta vetande. Vissheten, att min stackars syster sent omsider tillegnat sig en rätt uppfattning vis à vis sin man, uppfylde mig med glädje och kom mig att finna en ljuflig ro.

Hon skulle nu icke längre så som tillförene blindt lita på honom ... hon kände till att han rusade framåt på en sluttande plan, i hvilket ögonblick som helst färdig att störta ned i ett bråddjup af elände, derest han icke hejdades, och jag hoppades hon skulle lära sig

Digitized by Google

konsten att hålla tummen på ögat på honom. Att icke undandraga henne mina råd, hade jag lofvat henne, och jag bryter ej ett löfte.

Sedan jag derför på morgonqvisten serverat kaffe åt husbonden, utan att som vanligt ge mig tid till en omsorgsfull toalett, kastade jag en sjal öfver hufvudet och skyndade bort.

Jag behöfde nu icke göra några frågor. På Tildas förstörda utseende kunde jag fatta, att hon för sin del icke sofvit en blund.

»Du har rätt, Betty», sade hon. »Belinder är inte den, jag tänkt honom vara. Ser du, i går qväll ville jag säga honom några förståndiga ord, men då började han i stället förehålla mig, att jag gjort en mängd falska beskyllningar, och det slutades så . . . så att han gick sin väg.»

»Han skulle ut och fortsätta sitt rummel . . . han hade naturligtvis inte fått nog.»

»Nyss för en stund sedan kom han igen . . . Åh, hvilken natt! . . . Jag trodde, att något ondt hade händt honom och var alldeles utom mig . . . jag sa' honom också sanningen . . . och han kallade mig en oförståndig toka och påstod, att om det skulle fortsätta så här, kunde han inte uthärda tillsammans med mig.»

»Du hör nu . . .»

Här kunde jag icke underlåta att knäppa tillsammans mina händer och hålla en liten föreläsning om de erfarenhetsrön, jag gjort angående menniskor, som icke ville förlikas. »Men de måste tvingas dertill», sade jag energiskt, »tvingas, om de också »lefva hand i hår och knif i strupe». Det är nödigt, att Belinder lär sig hvad hans frid tillhörer; om han är aldrig så styfsint, måste

Digitized by Google

han lära sig att ge vika, måste hans sinne bli mjukt som ett vax.»

Det var icke utan, att Tilda såg litet vimmelkantig ut, hvilket medförde verkan af en störtsjö tårar, och jag kände med glädje, att jag denna gång icke talat för helt och hållet döfva öron.

»Vi skola böja honom», här gaf jag henne ett uppmuntrande ögonkast. »Jag säger *vi*, ty jag öfverger dig inte i dina bekymmer.»

Imellertid måste jag åter tänka på att lemna min kära syster. Min plats medförde en mängd husliga sysslor och det var nu tid på att duka fram frukosten.

Det var i ett kritiskt ögonblick, jag hade lemnat Tilda, och jag flög framåt med bevingade steg. Snart stod jag åter framför min spis och brassade och stekte. Det finnes en mängd menniskor, som endast tänker på att äta och sofva; till det slags folket hör husbonden, men jag affärdade honom så fort som möjligt.

I vanligt fall är det en femton minuters väg mellan oss anförvandter; likväl tror jag det icke tog hälften af denna tid, förrän jag nästan andlös trädde in i Tildas tambur.

»Han är både kommen och gången», ropade hon med gnistrande ögon imot mig. Hennes tårekälla tycktes vara utsinad.

»Och du har visat honom vintervägen?» sade jag, medan mitt hjerta nästan darrade af glädje öfver att hon visat karaktärsfasthet, hvilken jag sannerligen icke tilltrodde henne.

»Åh, nej, det var han som sprang sin väg! . . . Kan du tänka dig, att han bedyrade, det han inte längre stod ut att lefva tillsammans med mig . . . att verlden

Digitized by Google

var stor och han nog skulle finna en vrå, der han kunde ha lugn . . .»

»Han måste naturligtvis tvingas till att förlika sig med dig . . .»

»Låt oss sätta oss här», sade hon och förde mig in i den lilla salen, der hon vanligtvis brukar sitta med sitt arbete; och under det hon stödde sig mot en symaskin fortfor hon: »jag behöfver verkligen återhemta mig! . . . Vill du drifva mig ur huset med ditt käx», sa' han, »är det din mening att göra mig till en kines . . . jag tror den onde farit i dig!»

»Det här är ju nobelt . . .»

»Han har aldrig förr talat till mig så der . . . Och jag, som hade fäst mig vid Belinder, derför att jag tänkte, att han hade karaktär och var bildad . . .»

»Omsider har du fått upp dina ögon! . . . Jag skall imellertid tala med den gunstig herrn och säga hvad han går för.»

»Jag fruktar, att han inte hör på hvad du säger.» Tilda vände sig bort med en viss skygghet. »Han . . . han skyller dig för att vigla upp folk . . . att du alltid har gjort det och kommer att göra det så länge du lefver.»

»Jag vigla upp!» Ett ögonblick trodde jag sannerligen, det jag skulle få slag. »Sanningen», fortfor jag efter att med möda ha återhemtat mig, »sanningen är naturligtvis obehaglig för vissa personer. Men nu vill jag säga dig, att du är en gås, om du vidare tål hans oförskämdheter. Då han så väl trifs utom hus, så må han hållas der. När han kommer igen, så låt honom inte sätta sin fot hit in . . . han bör ha en rigtig minnesbeta, så han vet hvad han har att rätta sig efter . . . Ja, om du öppnar din dörr för honom, skall jag till evig tid förakta dig! . . . Men jag skall nog passa på,

Digitized by Google

att du inte understår dig att vänskapas med honom ... passa på, om det också skall kosta mig min plats.»

Tilda slog händerna tillsammans öfver sitt hufvud och vände ut och in på ögonen, i det hon ropade: »o, jag olyckliga!»

Om hon varit en vildt främmande menniska, så skulle jag hyst den innerligaste medkänsla — nu tillkom slägtskapsbanden.

»Tilda», sade jag med hela den ömhet, som ligger i min natur, »låt oss hoppas, att det skall bli ett slut på ditt elände ... När du och din man inte komma öfverens, så är en skilsmessa det bästa, jag kan tillråda. En laglig skilsmessa, efter hvilken du fritt kan disponera öfver din tid och dina förhållanden.»

»Jag har under årens lopp», fortfor jag efter en kort tystnad, för att lemna henne tid att öfverväga mitt förslag, »gjort icke så obetydliga besparingar, och din man blir naturligtvis tilldömd att lemna dig ett årligt underhåll. Mer än en gång har jag funderat på att genom mottagna inackorderingar försörja mig. Om vi tillsammans skulle hyra en lägenhet och söka slå oss ut så godt vi kunna?» ...

Jag tystnade återigen, inom mig erkännande, att detta vore ett för mig särdeles önskvärdt arrangement. Medan Tilda skötte de yttre göromålen, hvartill hon passar alldeles förträffligt, skulle jag som värdinna bjuda upp hela min förmåga, för att bereda våra hyresgäster trefnad.

Imellertid kunde jag icke länge sysselsätta mig med öfverläggningar om detta förslag — en ny måltid måste ju anordnas.

»Jag är tvungen att styra och ställa lite hemma», sade jag. »I händelse Belinder kommer hem under tiden, litar jag på, att du inte låter honom sticka sin

Digitized by Google

näsa hit ... Om jag också skall springa lungsot på mig, är jag på blinken igen!»

Tilda såg upp till mig med ett bönfallande uttryck. Stackars barn, i dessa pröfningsstunder behöfde hon väl någon, som skyddade henne.

Knappast en sekund hade jag hvilat denna dag. Från rummens städning till uppköp i butiker, trappor upp och trappor ned, spiselhetta och korsdrag i förstugor samt spring från ena stället till det andra.

Ehuru jag är temligen uthållig, kan jag icke neka till, att jag kände mig något medtagen. Det oaktadt yrde jag omkring som en virfvelvind. Middagen måste ju serveras på bestämdt klockslag. Behöfver jag dertill nämna, att mina anrättningar aldrig misslyckas?

Sedan jag som vanligt sett husbonden ta för sig som en boa constrictor, med fara att digna under vägen skyndade jag bort.

Vid inträdet i min systers lokal möttes jag af den mest upprörande syn.

Belinder låg på en soffa och Tilda satt ömt lutad öfver honom.

»I himlens namn», stönade jag färdig att mista sansen. »Har du så liten aktning för dig sjelf, att du låter den der varelsen ...»

Endast en akrobat eller en skräddare kunde göra efter det skutt, Belinder nu tog öfver bordet. Öga mot öga stod han imot mig.

»Vill du lägga hand på mig, menniska ... är du blodtörstig», ropade jag och ryckte sjalen af mitt hufvud samt bjöd honom min hals, i händelse det skulle falla honom in att pröfva sin styrka på min strupe. »Slå till ... ja, slå till!»

Digitized by Google

Intet i verlden skulle gjort mig högre fröjd, än att till välförtjent straff kunnat leverera honom åt polisen.

»Sansa . . . sansa dig, Betty», ropade Tilda, som i ett enda andedrag erkände sig vara den lyckligaste hustru i verlden och hennes man en ängel i menniskohamn. Det glada samqväm, han stält till, hade varit för en välbergad skräddaremästare, som han vunnit till kompanjon, och drömmen om en gentil butik var icke längre en dröm, utan en kär verklighet.

Jag betraktade Tilda med en blick af medömkan. »Och detta låter du inbilla dig?»

»En person, som tviflar på mitt ord», sade Belinder och kråmade sig som en tupp, »en sådan person kan jag inte fördra inför mina ögon!»

Härvid fattade han mig om armen, och jag blygs verkligen erkänna, det Tilda följde hans exempel. På detta sätt gripen som en missdådare fördes jag ur rummet.

I denna stund tänkte jag icke på att göra motstånd — jag kunde knappast fatta situationen.

»Slägten är värst!» var det enda, jag förmådde säga.

Vacklande och endast med svårighet släpande mig framåt, drog jag sjalen tätare kring mitt tofviga hufvud.

Vid hemkomsten hade jag så pass återhemtat mig, att, då jag mötte husets värdinna, kunde jag hviska henne i förtroende, att åtskilliga hyresgäster voro ursinniga öfver att vattenledningen var frusen samt att soptunnan icke tömdes som den borde.

»Bed dem, som klaga, betala sina hyresqvartal», sade hon kort, en anhållan, som jag omedelbart framförde till en fattig enka i fjerde våningen. Jag hoppas, att min anmärkning träffade rätt person.

Och nu sitter jag i min ensliga kammare med katten i mitt knä, beredd att icke låta husbonden schasa bort

Digitized by Google

det kära djuret, beredd att tvinga honom omhulda den näpna favoriten samt att slutligen gå in i Djurskydds-föreningen.

Hvad mina slägtingar beträffar, så har jag genom dem ännu en erfarenhet af otack, lagd till många andra erfarenheter af samma slag.

Tro dock icke, jag känner mig trött vid tanken på att verka till mina medmenniskors fromma. När som helst är jag vid lägligt tillfälle beredd att ånyo ingripa. Mitt goda hjerta förnekar sig aldrig.

Digitized by Google

Qvinno-lektyr
vid
olika åldrar.

Vid 10 år.

Digitized by Google

Vid 15 år.

Vid 20 år.

Digitized by Google

Vid 25 år.

Vid 30 år.

Digitized by Google

Vid 40 år.

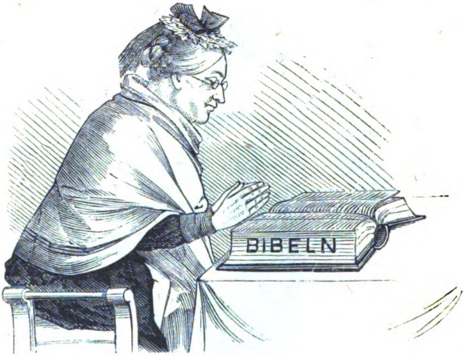

Vid 50 år.

Digitized by Google

Olika sätt att slå.*

Hvad Rudolf var för en vacker karl:
mitt hopp, min dröm i pensionen redan!
Vi skulle blifva, förstås — ett par
och lefva änglalif evigt sedan.
Jag kunde stolt som en drottning vara,
att, ibland tärnor en väldig skara,
för mig han slog.

Han friade också ganska snart.
(Jag var knappt sjutton år, stackars jänta!)
Vi skulle gifta oss, det var klart,
fast pappa tyckte, vi kunde vänta;
ty Rudolf just ingen inkomst hade.
Men när mitt möderne till jag lade,
det godt förslog.

---

* Detta af Gustaf Mallander efterlemnade poem har stälts till Nisses förfogande.

Digitized by Google

Vi lefde sälla en tid bortåt.
Den tiden kort var som drömmens villa.
Snart blef min Rudolf en grym despot,
som fann sitt hem alltför tyst och stilla.
Han lefde nu blott i nöjets yra,
kom aldrig hem förr'n båd' tre och fyra
vår klocka slog . . .

Ack, hvad jag led ej beskrifvas kan,
men tyst behöll jag för mig min smärta!
Hvad tjente klagan, när snart jag fann,
hur det var kallt, det vi kalla hjerta.
Och fast han svurit för mig blott brinna,
snart för en lättfärdig, dålig qvinna
den fräcke slog.

Men nu mitt tålamod svek likväl.
Ack, jag var svartsjuk, jag arma fjolla!
Jag bad om misskund — han stod der stel
och kunde knappast från skratt sig hålla.
O, hvad jag hatade nu den mannen,
och det han anade, den tyrannen,
ty han mig slog!

Den flytt för längese'n denna tid,
och många år har jag varit enka.
Mitt hem det andas en stilla frid,
som luttradt sinne blott kan oss skänka.
Min man, hvars graf man skall blomklädd finna,
han mördad blef af sin — älskarinna.
Gud honom slog!

ELLA M.

Digitized by Google

Unga ögon och gråa hår.

Af

Ragnar Ståhleson.

Jag hade varit borta från min födelsestad två år. Vid min återkomst gick jag en afton på teatern. Hon var der och jag såg henne. Var det hennes skönhet, som gjorde henne till mål för allas blickar? Hvar och en på parkett stirrade uppåt i riktning mot hennes loge. Jag ensam vågade icke se upp. Mitt samvete tillät det icke. Slutligen kunde jag ej längre motstå, och jag samlade allt mitt mod. Våra ögon möttes. Jag blef ytterligt förskräckt. Med ens förstod jag, hvarför alla sågo åt henne, då hon inträdde.

»Olyckliga, förkrossade Henriette!» sade jag till mig sjelf; och jag bet mig i läppen, tills den blödde. Jag önskade till och med, att jag varit död. En af mina grannar drog mig i ärmen och sade:

»Ser ni den der flickan uppe i logen der? Är det icke besynnerligt att se en sådan ung varelse med snöhvitt hår?»

Digitized by Google

»Så beklagansvärd!» sade en annan. »Hon har sådana vackra mörka ögon.»

»Om vi hade en författare ibland oss», sade en tredje, »kunde han få stoff till en berättelse lik en af Heine, der läsaren knappast vet, om han skall skratta eller gråta — unga ögon och gråa hår! Hvilken besynnerlig kontrast!»

Jag hade velat qväfva dessa ynkryggar till döds, då jag hörde dem tala på detta sätt. Omsider gick ridån upp. Jag vet icke, hvad det var de spelade. Folk skrattade, men jag kände mig olycklig öfver all beskrifning. Min tunga klibbade vid gommen. Jag skulle velat rusa ut, hade icke någon osynlig kraft hållit mig qvar, der mitt offer var. Svetten strömmade öfver min panna, och jag kunde känna och höra mitt hjerta bulta som en slägga.

Så kom en mellanakt, och mina grannar började åter sitt samtal. De fortforo att tala om den unga flickan med det grå håret.

»Jag vill våga hela verlden», sade en, »att den der olyckliga flickan en afton, då hon varit ute och promenerat, fått se en gast, och att hennes hår blef hvitt nästan ögonblickligen. Jag har hört flera autentiska fall af detta slag.»

»Nonsens», sade en annan; »det finnes icke några gastar. Jag har tagit graden och kan förklara för er, hvarför hvitt hår på vissa personer —»

»Åh, om ni ämnar belysa frågan från vetenskaplig synpunkt, vill jag icke höra på. Jag vet nog, att det är omöjligt, att håret på en ung flicka kan blifva hvitt, utan att det finnes någon utomordentlig anledning dertill.»

»Kanhända hennes man blef mördad i hennes armar», förmodade en annan.

Digitized by Google

»Kanhända hennes barn föll ur hennes famn ut genom ett öppet fönster och krossade hufvudet mot trottoaren.»

»Jag ber om förlåtelse, mina herrar; men jag tror alla era gissningar vara orätta. Hon är för ung för att vara mor. Hon tycks icke vara mer än aderton år.»

»Tjugo!» utropade jag, glömmande mig sjelf.

»Är ni bekant med henne?»

Jag var stum.

»Det står ganska klart för mig och för hvar och en, som känner något om passionens makt, att denna unga flicka med grått hår är offer för någon olycklig kärlek. Någon skurk har bedragit henne.»

I mitt upprörda tillstånd glömde jag, hvar jag var, och fattande talarens hand sade jag:

»Icke ett ord till, herre; säg icke ett ord till! Jag är en bof. Jag förtjenar ej, att solens ljus lyser på mig.»

Jag vet icke, hvad mina åhörare tänkte om mitt uppförande; men lyckligtvis började orkestern i detta ögonblick, och ridån gick åter upp.

Jag såg ingenting af det, som tilldrog sig på scenen. Jag tänkte på, huru jag lofvat älska och beskydda henne för evigt, och nu hade jag återsett henne i detta tillstånd. Jag visste, att jag hade förgiftat hennes unga lif, att jag hade krossat hennes hjerta, och att jag var orsaken till hennes gråa hår; och än en gång önskade jag, att jag legat i den tysta grafven.

»Eländige skurk!» sade jag till mig sjelf. »Är det icke möjligt för dig att godtgöra det onda, du tillfogat henne?»

Hänförd af denna tanke och drifven af samvetsqval, beslöt jag, att om möjligt återskänka henne lyckan.

Digitized by Google

Jag lemnade plötsligt teatern, då stycket tycktes närma sig sista akten. Någon fattade mig vid handen, och jag såg upp. —

»Adolf!» utropade jag.

»Ragnar, är du här tillbaka?»

Vi skakade hjertligt hand med hvarandra.

»Så blek du är!» utropade han.

»Har du sett henne?» frågade jag.

»Hvem?»

»Henriette!»

»Jag har just lemnat henne. Hon är ganska mycket förändrad».

»Tala icke om det», sade jag darrande. »Jag är en ovärdig usling. Det finnes intet straff, som jag ej förtjenar.»

»Hvad?» utropade han skrattande. »Är du den bofven och humbugsmakaren!»

»Humbugsmakare?»

»Har du icke hört talas om saken? För en månad sedan köpte Henriette något slags hårmedicin af en gynnare, som reste i pomada och hårolja. Så snart hon började begagna smörjan, begynte håret förlora sin färg och blef småningom grått.»

»Pomada!» utropade jag. »Det är då icke hopplös kärlek?»

Orden dogo på mina läppar.

»Hopplös kärlek!» sade han, halft skrattande. »Åh, nej! Vi hafva varit gifta nu i halfannat år, och vi äro fullkomligt lyckliga och tillfredsstälda med hvarandra. Det gör mig detsamma, om min hustru har grått eller svart hår.»

»Din hustru!! Halftannat år!»

Digitized by Google

»Väcker det din förvåning? Hvad kommer dig att rodna så? Åh, nu mins jag! Min hustru berättade mig någonting om dig här om dagen.»

»O, de qvinnorna, de qvinnorna!»

Digitized by Google

Giltigt skäl.

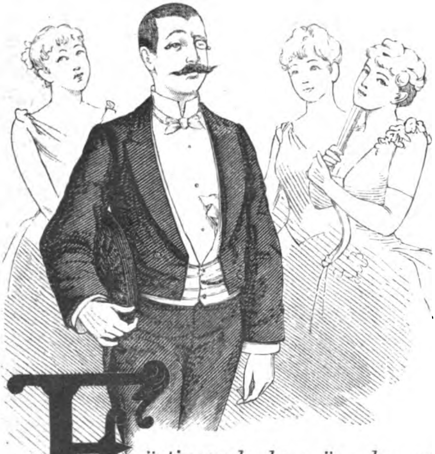

Förtjusande han är, den unge sprätten,
i tal, i gång, i dans, i toaletten,
och alla damer uti societén
kring honom svärma ljuft i gasens sken.

Det var Augusti re'n med skurar blöta.
Till Marstrand kom han för att helsan sköta..
I balsalongen gick han kall som is;
då sade fröken Ester, skälmsk och vis:

Digitized by Google

»Hvad går väl åt den mannen, så begåfvad?
Säg, hvarför vill han icke bli förlofvad?»
»Jo», svarte syster Ebba, utan drift,
»det kommer af att karl'n är redan — gift.»

Sven Svensson.

Digitized by Google

Löfholms Teater-Sällskap.

I en särdeles rikhaltig samling dramatik, tillhörande enskild person, finnes i manuskript ett band i folio, inbundet i röd maroquin, med titel: »*Löfholms Teater-Sällskap, 1828, 1829, 1830.*»

Då oss veterligt intet är kändt om nämda sällskaps verksamhet och vi välvilligt erhållit tillstånd att redogöra derför, tro vi, att en dylik redogörelse skall intressera många teatervänner.

Första sammanträdet, för att besluta om sagde sällskaps bildande, hölls å Löfholms-bryggan * den 4 Juni 1828 kl. 7 på aftonen. Närvarande voro då hrr *Borelius, Arnoldsson, Fr. Erdman, Meyersson, Borchert, Engström* (*Fredr.* och *Wille*) samt *Schlytern.*

Af det då hållna protokollet framgår:

»I anledning af gjord framställning, att på Löfholmen inrätta en Theater, beslöts att låta en anteckningslista utgå till de hrr, som i detta nöje önskade deltaga, och hvilka förslagsvis nu uppnämdes. Hr Erd-

---

* Löfholmen är en vacker af stockholmare bebodd trakt närheten af Liljeholmen.

Digitized by Google

man åtog sig att en sådan lista utfärda; och skulle alla de, som till den 8 Juni tecknat sig, sistnämde dag å Löfholmen sammanträda klockan ½ 8 på eftermiddagen, för att om ämnet och om arrangementerna öfverenskomma.»

Den 8 Juni hölls efter aftal sammanträde i f. d. Löfsalen vid Skeppsbron å Löfholmen, och nu hade flere intressenter tecknat sig för företaget, så att antalet af dem, som i de teatraliska nöjena på Löfholmen samt i kostnaderna för desamma ville deltaga, nu utgjorde 27.

Egaren af Löfholmen, trädgårdsmästaren Lindqvist, »hade till inredande af teater erbjudit den vid Ekbacken belägna hästmangel-boden mot en årlig hyra af Tretton R. 16 sk. banko, med vilkör, att sällskapet sjelf densamma ville utrymma och inreda».

Det beslöts, att kontrakt med Lindqvist skulle uppgöras. Hrr Fr. Erdman, Collin, Borchert samt Fr. och Wilh. Engström åtogo sig teaterns iordningställande och lofvade att hafva allt färdigt, så att spektaklerna kunde börja i Juli. Sällskapet lyckades till måttligt pris af en fabrikör Lönngren vid Vinterviken få köpa åtskilliga teaterdekorationer och andra nödiga effekter. Afgiften bestämdes till 6 R. 32 sk. bko för hvarje deltagande herre. Den 5:te Juli 1828 uppfördes: »De begge svartsjuka», komedi i 1 akt, »Pastoratet», komedi i 1 akt, samt »Enklingen», komedi i 1 akt. Den 3 Aug. uppfördes: »Brorsonen, farbroder», komedi i 3 akter (Schillers bekanta komedi) och »Ett besök på dårhuset», komedi i 1 akt. Den 23 Aug.: »Den löjliga slägten», komedi i 2 akter, och »Sjöslaget och Markattan», komedi i 1 akt.

Digitized by Google

Den 28 Juni 1829 hade delegarna sammanträde i sin förhyrda teaterlokal å Löfholmen.

Af det då förda protokollet framgår:

»Som några räkenskaper öfver inkomster och utgifter för förledet spectakelår icke funnes att tillgå, beslöto herrar delägare att tills vidare med tystnad desamma förbigå. Härvid uppvistes ett af skattmästaren Erdman aflemnadt qvitto öfver af honom förskjuten och erlagd hyra för theaterhusets begagnande detta år. Till betäckande af dessa och öfriga kostnader beslöts att hvarje delägare skulle dertill bidraga med högst 5 R. 16 sk. bko eller mindre, allt efter behofvet, hvaraf 2 R. bko genast komme att erläggas.»

Som man ser, hade detta teaterföretag, liksom nutidens, att kämpa mot ekonomiska svårigheter.

Då härefter fråga väcktes om rättighet för de å Löfholmen boende familjer samt öfriga delegare att vid föreställningarna lemna inträde för ett större eller mindre antal spektatörer, uppstod en ganska häftig och långvarig, men mindre intressant diskussion,

»hvarunder hr Herm. Engström afsade sig all delaktighet i bolaget, och de flesta delägare bortgingo med undantag af två eller tre, hvilka, efter mycket debatterande, beslöto att hvar och en å Löfholmen boende husfader må ega att vid hvarje representation utom sin familj medföra högst 6 personer, samt att i tid och senast 4 dagar förut lemna direktionen underrättelse, huruvida han åstundar platser för detta eller ett mindre antal; kommande Direktionen, sedan familjernas och de för de inbjudne reqvirerade platser sålunda blifvit bestämda, att, i mån af utrymme, lemna inträde åt de personer, som af öfriga delägare derför blifvit anmälde.»

Vid sammanträde den 1 Juli »beslöts på derom väckt fråga, att Biljetter skulle anskaffas och till hvarje spektakel utdelas, förutom hvilka inträde i salongen icke kan vinnas af andra än de vid spektaklet för tillfället tjenstgörande.» — »Att repetitionerna icke måtte bevistas

Digitized by Google

af andra än de spelande samt Direktionens ledamöter, och ansågo delägarne detta böra såsom deras enhälliga önskan till samtlige Löfholmsboarne framställas.»

Direktionen, som skulle ega att välja pjeser, utdela roller, hvilket borde ske minst 8 dagar före första repetitionen, samt ombesörja teaterns ekonomi, bestod af 5 ledamöter. »Desse direktörer anmodades af delägarne att i förekommande frågor af ästetisk natur hysa något misstroende till deras egen omdömesförmåga och, innan beslut fattas, *inhämta råd af teatervaktmästaren, herr J. Rydqvist,* hvilken nu, på fråga, benäget åtagit sig att, jemte sin nyssnämda befattning, äfven i egenskap af *Smak-Råd* gå Direktionen efter bästa förmåga tillhanda.»

Under 1829 uppfördes den 25 Juli: »Den förstkommande eller sex timmars väg», komedi i 3 akter, samt »Aftonen före bröllopet», komedi i 1 akt, »Löfholmskt original». Den 16 Aug. uppfördes: »Aftonstunden», drama i 1 akt, »Silkesstegen», komedi i 1 akt, samt »Dagen före bröllopet». Den 5 Sept. uppfördes: »Målaren och modellerna», operett i 2 akter.

Den 2 Maj 1830 hade sällskapet sammanträde, då der delgafs, att, »som genom hr J. Rydqvists befordran till förste direktör, vaktmästaretjensten vid teatern blifvit ledig, så skulle genom anslag å teaterdörren samt annonser i Löfholmska tidningarna, kompetente sökande härom underrättas.»

Då en af deltagarna med namnet *Joh. Er. Rydqvist* förekommer bland de spelande, kan man ju på god grund antaga, att det var den blifvande *akademisten och språkforskaren,* och således kan man finna en förklaring, huru den, som åtagit sig vaktmästaretjensten, steg i graderna till förste direktör.

Digitized by Google

Den 9 Juni 1830 uppfördes: »Målaren och modellerna» samt »Fänrikarne», komedi i 1 akt. Den 17 Juli: »Den landsförviste eller Fattigdomen och den ädla stoltheten», dram i 3 akter, samt »Jag bedrar mig aldrig eller Röfvarhöfdingen», komedi i 1 akt. Den 7 Aug. uppfördes: »Posthuset i Treuenbrietzen», komedi i 1 akt, samt »Dockan eller Lilla Systern», komedi i 1 akt.

Den 25 Aug. uppfördes: »De begge svartsjuka» samt »Silkesstegen». Bland de uppträdande voro hrr Arnoldsson, Borchert, Boman, Borelius, Brendler, Callin, Engström, A., Gisiko, Glosemeijer, Hyckert, Hjorth, Laurin, Linström, Meyerson, C. Rydqvist, Joh. Er. Rydqvist (förmodligen den blifvande akademikern och språkforskaren), Schlytern, Stenberg, Wettergren och Öhman. Bland damerna funnos fru Arnoldsson, m:lle Am. Bolin, fru Erdman, fru Engström, m:lle Th. Flygarsson, fru och m:lle Glosemeijer, m:lle Carolina Krechler, m:lle Oppenheimer, fru Schley och m:lle Öhman.

Som man finner af de uppträdandes namn, voro många deraf inom affärsverlden kända och välbekanta. Att döma af personalens antal och de pjeser, som uppfördes, måtte sällskapet med lif och lust egnat sig åt detta företag. Att uppföra en operett som »Målaren och modellerna», hvilken ännu i vår tid gifves och ses med nöje, dertill erfordras ej så litet.

Bland inventarie-förteckningen å dekorationer förekommer: »en törnrosbuske, något maskäten, behöfver vattmålas — — tre taflor, föreställande ridd. Bayard, ridd. Kihlberg och fru Kihlberg; dessa taflor äro nya, utmärkt sköna och målade på papper — — *Rampen bortstulen*».

Digitized by Google

Sällskapets bibliotek utgjorde 1830 i Sept. 18 nummer pjeser, delvis med rollerna utskrifna.

Med 1830 sluta detta teatersällskaps handlingar, och lång tid derefter lär det väl ej haft bestånd.

Teodor Ekelund.

Digitized by Google

Hur man läser Dagbladet vid »säsongens» början.

Fru Andersson på Munkbron tvärt
polisafdelningen *slår opp,*
och finner hon ej något värdt
att sporra hennes tungas lopp,
hon missnöjd lägger bladet bort
och endast reflekterar tort:
»hm ... ingen bankens direktör
har varit i förhör!»

En penningkarl sitt Dagblad tar
och börjar på dess **första spalt,**
der girigt fram hans öga far
och rigtigt tyckes sluka alt.
Ett, tu! Han lägger bladet bort
och nyter räsonerar tort:
»jojo! Nu får jag min säsong:
jag **klipper min kupong!»**

Digitized by Google

En fattig fan, som sommarn ut
i saftig djurgårdsgrönska »bott»,
på **lägenheter** *utan slut*
i dagbladslistan timtals glott.
Bedröfvad lägger han den bort
och för sig sjelf han suckar tort:
»ja, uppå rum är ingen brist,
men — uppå hyran visst.»

Hvar liten flicka har så brådt,
när hon i Dagbladet får fatt,
*att se »***dem, som hvarandra fått***»,*
men dervid händer ofta, att
hon buttert lägger bladet bort
och höres räsonera tort:
»hå kors, så dumt! Ja, blott en gås
har sådan tur, förstås!»

Politikern slår upp sitt blad,
men går annonserna förbi —
*han »***ledar'n***» suger rad för rad*
*och »***utrikes***» med allt deri.*
Men när han lägger bladet bort,
han för sig sjelf hörs pultra tort:
»annonserna om allsköns strunt
fått innehållet tunt.»

En fru af verld, hon följa ses
butikernas säsongreklam,
och hvar det något piffigt ges

Digitized by Google

en blyertskråka gör vår dam.
Hon tankfull lägger bladet bort
och säger mer bestämdt än tort:
»ja, gubben **skall**, *hur än han vill,*
valuta släppa till!»

V. —ler.

Digitized by Google

Kärlek och politik.

— Farväl, Pedersen! Du glömmer mej ju aldrig?
— Nej, jeg er en hederlig vensterman.
— Hvad menar du med vensterman?
— Jo, sir du, hvis jeg gifter mej aldrig så meget till *höger* i Kristiania, så er du min kjærlighed till *venster* ändå.

Digitized by Google

Ur bohèmien-lifvet.

Pilqvist var en beskedlig karl, en förbaskadt bygglig och snäll karl, men det var också allt hvad han var. Om icke möjligen dertill ett stycke spjufver.

Han hade i sin ungdom läst bibeln och deri funnit, att vår Herre föder sparfvarna, ehuru de hvarken så eller uppskära, och kläder liljorna, ehuru de hvarken spinna eller väfva. Och han funderade öfver, hvarför den tiden skall vara förbi, och om det ej skulle kunna gå för sig att återvända till dessa enkla och angenäma samfundsförhållanden.

Han beslöt att försöka, och till den ändan vardt han en beskedlig karl, som aldrig sa' någon imot, men höll med på allting, ju galnare dess bättre. Sådant betalar sig — ibland.

En dag i sena morgontimmen, när vanligt folk intagit sin middag, gångade han sig ut att söka en välgörare. Men deras slägte tycktes hafva försvunnit från jorden eller åtminstone från Stockholms gator, hvadan Pilqvist blef förb—d på Försynen, som så der nedrigt

Digitized by Google

kuggat honom, men han fortfor att nöta på alla de gator — jemt nitti! — som hysa restauranter från 1:sta till 37:de klassen. Der möter han sin värderade vän Päronström, som icke hade mer än en titel, men denna desto mer betecknande: han var helt enkelt herr »för detta» . . ., för detta allt möjligt. De hade till förekommande af all säkerhet druckit brorskål ett par dagar förut; man kunde ju aldrig veta, om det inte någon gång kunde vara bra!

— Nej, se kära bror Pilgren . . . Pi . . . Pi . . . förbaskadt dåligt minne på namn jag har; annars glömmer jag aldrig en person, som jag varit tillsammans med, allraminst en så treflig och toujour pojke som du, gamle hedersgalosch.

— Tjenis, tjenis, glad te see you, hä! Gamla bracka! (Half omfamning.) Du skall gå?

— Än du sjelf?

— Tja-a!?

— Hörru du, du, jag har inte ätit middag ännu. Har du? Eller ska' vi gå in nå'nstans och ta oss en bit . . . i all enkelhet, förstår du. »Gyllene grisen» har stora, präktiga portioner . . . billigt pris, förstår du . . . ta mig tusan, det bästa ställe, som fins i Stockholm.

— Kyss till! Jag åt nu så sen frukost, men . . .

Sju smörgåsar per man, fyra supar, utom en liten qvint. Per man. Efteråt: en half sjömansbiff. Per man. Dessert: »två toddar, fröken! starka!!»

Konversation!

— Nå, det var lifvadt att träffa dig. Hvad hittar du på nu för tiden, min käre Pilqvist?

— Jo, jag har en plan . . . det är en spekulation . . . kommer att ge grymt med pengar . . . men söker efter en förlagsman.

Digitized by Google

— Kors, du med ditt briljanta hufvud! Hvad är det för en konst? Ska' vi slå oss zusaback?

— Ja, warum nicht?

— Du må tro, jag har också något i görningen. Skall ge ut en folktidning, djäkligt human och frisinnad, som rigtigt kan säga folk sanningen.

— Ingen dum idé!

— Hundratusen prenumeranter ... du förstår? Det ä' kapitalister, som stå bakom. Protektionistisk får den lof att vara, det ha de sagt.

— Ja, men fördyrande af det nödvändigaste?...

— Fördyra! ... Ja, nu vet folk inte lefvande hut. En stor sup kostar nu 8 öre, förut var det bara 7. Ruinera en fattig, det kan de. Nej du, lefve det fria varubytet. Det är min princip! Du skall, ta mig sjutton, bli redaktör, 2,000 till en början ... Så framt man inte skulle med ens ge ut den dagligen.

— Der fins plats för en sådan.

— Visst fins der. Bara klabb det som nu är.

— Men stort kapital erfordras det.

— Betyder ingenting. Åh ... jag känner kapitalister. Der är en gubbe, som har millioner.

— Ah, hvad säger du? Och han?

— Kors, om jag går upp och talar med honom ... Jag är inte presenterad, men jag hade en svåger, som stämde ett piano för honom ... Vill du åtaga dig redaktörskapet?

— Du är en hedersman, bror, en af de noblaste naturer jag lärt känna! Om du och jag samverkade, så lofvar *jag* ... (Starkt eftertryck på jag!)

— Det vet jag, min vän! Jag har alltid, i hela mitt lif tyckt om dig. Afgjordt sålunda! Du blir redaktör ... jag kan nog skrifva, jag. Jag vet en gång,

Digitized by Google

jag satte ihop en skrift mot renhållningsbolaget ... åh, de skrattade så godt åt den, de som läste den. Och jag skickade in den till »Morgonlampan». Men tror du, de vågade ta den? Inte! Den var för skarp. Men det intresserar mig inte att skrifva numera. Jag sköter ekonomien, tar upp annonser ... deri är jag en mästare. Och du sköter redaktionen. Tiotusen kronor om året! Det garanterar *jag* för (starkt eftertryck på jag).

— Och för bostad? Hyran är alltid så krånglig.

— Ja, och sådana värdar man har! Jag har aldrig varit skyldig hyran, men nu hade det bara dröjt öfver ett par månader, och kommer inte det kräket ... en simpel karl för öfrigt ... har börjat som vanlig murarbas ... och är stormovettig på mig. Men vet du, hvad jag sa'? Jo, jag sa': vet hut och håll snuggan, herre. Tror herrn, att herrn får 10 öre af mig för det här eländiga kyffet, när herrn uppträder på det viset mot mig, en gentleman ... men se det begriper herrn inte. Och vet du, hvad jag gjorde? Flyttade naturligtvis, flyttade samma qväll. Tål aldrig oförskämdheter, det är min princip. Bor nu hos en enkefru ... åh, en så snäll menniska! Hon blef så glad, stackars qvinna, att få uthyrdt.

— Nå, men när börja vi med tidningen?

— Strax naturligtvis! Jag går ut i morgon dag och skaffar pengar. Och du sätter dig i förbindelse med några talangfulla personer ... fint bildade måste det vara ... inga afsigkomna literatörer, utan doktorer och ingeniörer och så der vidare, som medarbetare. Men till en början kan man nu ha det helt enkelt ... Jag känner en gubbe, som varit på landskansli, han har oss emellan sagdt haft dille ett par gånger. Nu för han rättegångar, men så'n penna han har! Jag hörde en gång en inlaga,

Digitized by Google

som han skrifvit i ett barnuppfostringsmål! Men då fick han plikta för han var för skarp. Den skulle vi kunna ta'. Den får man för en femton i veckan.

— Om vi skulle sätta oss i förbindelse med ett försäkringsbolag, så att hvar och en som köper tidningen kunde på samma gång bli lifförsäkrad?

— Eller försäkrad mot sjukdomsfall? Det har jag aldrig tänkt på förut. Tänk nu, du eller jag, eller en arbetare eller en handtverkare eller en piga eller hvem som helst blir sjuk. Hur skall det gå med henne? Kan du säga mig det? Är hon då försäkrad, så är det ju rakt ingenting, det är ju då ett rent nöje att vara sjuk. Om vi skulle ge tidningen tusan och bilda ett försäkringsbolag?

— Det är bara en million, som fattas.

— Kors, det är den enklaste sak i verlden. Hundratusen aktier à 10 kr. stycket. Gör en million. Inte sant? Kan du borträsonera fakta? Hvem tror du inte vill betala 10 krisch, 10 lumpna krisch? Äsch, du skall inte prata så dumt. Jag trodde inte du var barnslig.

— Men man behöfver kalkyler.

— Det låter man göra upp. Jag känner en person, en mycket skicklig karl ... åh, han kunde ha varit professor i astronomi nu eller i de döda språken eller hvad som helst, om han hade studerat ... Han är nu lärare i ett handelsinstitut ... och om jag talar med honom, så nekar han inte att göra upp kalkyler för billigt pris. Och så skicka vi kring cirkulär. På en månad skall bolaget vara klart ... och tidningen ge vi hin, här är gudi nog med usla tidningar. Hä, inte sant, kära bror?

— Du sa' ett sant ord, min vän!

— Hva' tycker du vi ska' kalla bolaget?

Digitized by Google

— »Sanitas», det är latin, det slår an.

— Du har rätt. »Sanitas», försäkringsbolag mot sjukdomsfall, grundadt på statens princip ... eller något sådant. »Grundfond en million.» Så skulle det stå. Eller vi skulle ta' tio millioner? Det ger mer anseende. Allt behöfs ju inte betalas. »Fonden: tio millioner. Direktion: Pilqvist & Päronström». Det der skulle, ta' sig något ut på cirkulären. Men hvar skall man låta trycka dem?

— Usch, centralen är så dyr!

— Fy tusan för centralen! Nej, jag känner en faktor på Sundbybergstryckeriet, en mycket hygglig karl. Jag skall tala med honom, om inte han skulle kunna skaffa oss kredit.

— Tja, det blir skönt, när man en gång får det lugnt!

— Tror jag det. Tjugotusen om året för oss hvar. Fin och treflig våning; åh, jag känner en möbelafbetalningsaffär, som lemnar rigtigt goda saker för billigt pris. Och hästar och vagn skulle vi ha. Vi fördela göromålen. Du sköter kontoret och jag tar utgöromålen. Vi få mycket pengar, som behöfva placeras. Det der styr jag om. Jag är van att vara ibland fint folk, fan så verserad, som man säger.

— Det måste visst regna ute. De se så sura ut, alla menniskor, som komma in. Och så de fläcka ned golfvet sedan!

— Ja, det är en ren skandal, att i en så stor stad som Stockholm inte skall finnas en skoputsarekår? Men det kommer nog, och då ska' vi försöka få den assurerad hos oss.

— Det ska' vi visst, men jag begriper rakt af inte, hvarför vi ska' låta förtjensten gå ifrån oss. Hvar-

Digitized by Google

för kunna inte *vi* organisera Stockholms skoborstarekompani? Kan du säga mig det, du?

— Det vore nog affär.

— Om det vore affär? Tacka sju tusan för det! Och der behöfde man inte ligga ute med några kapital. Jag vet ingenting otrefligare än att ligga i händerna på en hop snåla aktieegare, som bara falka efter stora utdelningar och kalfatra allt hvad man gör och låter. För öfrigt är det så öfverfullt med försäkringsbolag, så jag begriper inte, hur de kunna existera alla. Tror du, att de äro solida, om man rigtigt tittade efter i sömmarna?

— Äsch, du vet hvad jag alltid sagt: det går så länge det går.

— Men om man hade sin egen lilla affär, som den vi talade om, så vore man sin egen herre och behöfde inte krusa den onde ens. Den behöfde för öfrigt alls inte vara liten. I London är det ett stort bolag med lorder och generaler och ministrar i spetsen. Usch, de förtjena kopiöst. *The puzzing Company limited* ... eller nå'nting så'nt der heter det. Man kan beräkna, att vi skulle låta borsta 2000 par skor om dagen — det är det allra minsta, och vi skulle ha våra pojkar öfverallt ... från Nortull till Hornskroken och vid cirkus och teatrarna och operakällaren. Minst 2000 säger jag, och 5 öre för hvart par. Det gör sina nätta 100 kronor om da'n. Pojkarne hade 2 öre och vi 3. Vill du räkna? 30 kronor om dagen för oss hvardera. Inte sant, man kan må bra derför. Man tar en droska och inspekterar de olika stationerna, inkasserar afgifterna — ja, och något annat har man inte att göra. Se'n äter man sin middag på Rydberg eller Hasselbacken eller hvar man vill. Hvad säger du om det?

Digitized by Google

— Göttliches! När tycker du, att man skall sätta planen i verket?

— I morgon naturligtvis. Det är ingen tid att förlora. En annons i Dagens Nyheter om 100 raska pojkar, det är allt som behöfs. Känner inte du någon af herrarna i Nyheterna, så man kanske kunde få annonsen gratis eller på kredit?

— Jo, det skall du inte tänka på.

— Om vi skulle ta oss en bägare till på detta? Pst, lilla fröken. Fina, Lina, Charlotta ... eller hvad heter lilla fröken?

— Jag heter Klara, men det har väl inte herrarna med att göra? Hvad var det se'n?

— Jo, lilla fröken, vi skulle ha två bra så'na här bytingar till.

— Jag tycker herrarna tagit så många så'na här bytingar, så jag tycker herrarna kunde vara så goda att betala det herrarna redan fått.

— Gu'bevars, lilla fröken, kommer aldrig i fråga. Seså, lilla vän, låt oss nu få två till.

De serveras.

— Hörru nu, snälle Pilqvist, det är förbaskadt lustigt! Jag brukar aldrig att gå ut, utan att ha tagit pengar på mig. Det är en princip hos mig. Man kan ju aldrig veta, om man inte kan få några utgifter ... alldeles oberäknadt, du förstår. Derför tar jag alltid pengar på mig, en femma eller en tia, allt eftersom det faller sig. Men i dag, det är för löjligt, i dag gick jag i distraktion och ... ja, se här är hela min kassa: tio, tolf, tretton, fjorton öre ... jo, det är sant, jag har en femöring i västfickan. Hör du, snälle bror, du är väl händelsevis inte i tillfälle att lägga ut för den här bagatellen?

Digitized by Google

— Käre vän, det vet du ju, att jag så oändligt gerna skulle vilja, men du vet, att det så lätt händer, att man försummar att ta mynt på sig, när man går ut. Och verkligen ... i dag, just när vi träffades, så var jag på väg ut till Kungsholmen, der jag skulle ha några hackor. En bagatellsak på 30 kronor. Solid karl, rik karl, så att det alls inte är någon fara. Men i afton träffar jag inte honom.

— Hm, det här var lite obehagligt. Hur tusan ...?

— Bry dig inte om den saken. Jag smiter hän till en välgörare, som jag händelsevis sett bo här borta på gatan. Den här rocken får jag alltid sex för.

— Får jag se? Ne-ej du! Dåliga knapphål. Inte öfver 5. Vackert så. Men vi reda oss med det.

— Vänta mig då ... men en cigarr skall jag ha till. Adjö på dig så länge.

— Skynda dig ... *(Ängsligt.)* Du kommer väl tillbaka?

— Tänk inte på den saken. Kommer aldrig i fråga.

Pilqvist gick hem och sof lugnt efter en väl tillbragt dag.

I. N.

Digitized by Google

Den ertappade konjakstjufven.

En glad serie gubbar af *Edvard Forsström.*

Digitized by Google

Digitized by Google

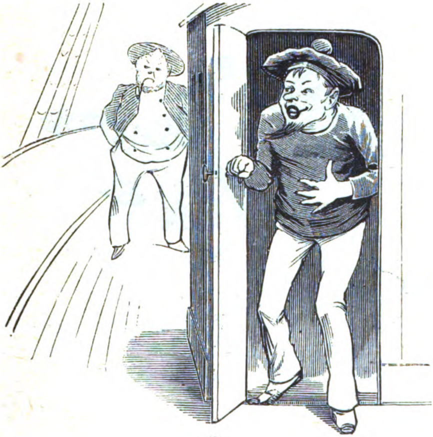

Digitized by Google

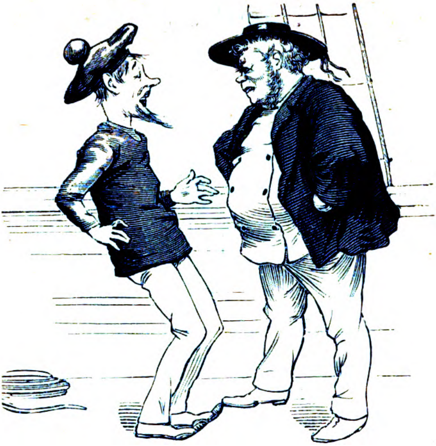

Digitized by Google

Med största nöje.

Af

Ragnar Ståhleson.

»Sååå! Du är förlofvad och med en preussisk kapten till på köpet!»

»Ja, min kära Maria, och det blir väl bröllop af till hösten.»

»Hur i all verlden kom du att göra hans bekantskap? Voro omständigheterna mycket romantiska?»

»Nej, det var icke alls romantiskt med min bekantskap med löjtnant Hoffmann, men omständigheterna voro dock ganska roliga. Jag har skrattat deråt väl hundra gånger. Imellertid vill jag berätta dig precis, hur det tillgick, så får du sjelf döma.»

»Jag är idel öra. Du kan icke tro, hvad jag tycker om att höra kärlekshistorier.»

»Ser du, i somras gjorde vi oss en tripp till Karlsbad för pappas helsas skull. Pappa har blifvit mycket korpulent på senaste tiden, och så måste han resa för att minska sin vigt med en tretti, fyrti kilogram. Först

Digitized by Google

ville han resa ensam. Han sade han icke behöfde taga några af oss med sig för att blifva magra, men mamma tog all den dårskapen ur hans hufvud.»

»Så sjelfvisk din pappa måste vara; att icke vilja taga dig med sig!»

»Nå, han måste taga oss med sig i alla fall. Detta var första gången vi varit någonstädes, och den kan icke ha någon föreställning om, huru upprörda vi voro, jag och min syster. Vi voro upprörda, innan vi lemnade hemmet. Vi blefvo än mer upprörda under resan, och då vi kommo fram, visste jag knapt, om jag stod på hufvudet eller fötterna.»

»Hvad tyckte du om hotell-lifvet, du?»

»Vi voro för mycket upprörda för att veta, hvad vi tyckte om eller icke. Jag och min syster Caroline hade ett litet rum alldeles för oss sjelfva, och vi lågo vakna halfva första natten, pratande om det underbara vi väntade att få se och de underbara menniskor, med hvilka vi måhända skulle blifva bekanta.»

»Du tänkte på löjtnanten också, förmodar jag.»

»Hur kunde jag tänka på honom, då jag aldrig sett honom i hela mitt lif? Den natten hade jag den besynnerligaste dröm, det var möjligt för någon att hafva; och detta, som jag antager, till följd af mitt upprörda tillstånd. Jag drömde, att jag föll i vattnet och var nästan drunknad, och att en stor grof karl räddade mitt lif. Så drömde jag, att hotellet stod i brand. Jag tyckte mig höra folk ropa: eld! eld!»

»Och så drömde du, att löjtnanten kom.»

»Du håller fast vid honom jemt. Jag skall berätta dig alltsammans om honom om ett ögonblick. Jag hörde ropet »eld!» så tydligt, att, då jag vaknade, var jag fullkomligt öfvertygad, att huset verkligen stod

Digitized by Google

i brand. Jag hoppade upp ur sängen, utan att tänka på Caroline, och rusade ut i korridoren för att rädda mig. Der var det beckmörkt. Jag kunde hvarken höra eller se något. Der fans intet spår af eld. Det enda ljud, jag kunde höra, var slagen af mitt eget hjerta. Jag förstod nu, att jag blifvit bedragen af en dröm.»

»Men, min kära Marie, när kommer du till berättelsen om löjtnanten?»

»Du tycks vara mycket ifrig att få höra talas om honom. Kan du inte ha tålamod? Det nästa jag hade att göra var att gå tillbaka till mitt rum. Jag kände längs väggen, tills jag kom till dörren, öppnade den, och, då jag darrade af köld, sade jag till Caroline: »kasta hit en filt!» En djup röst, som aldrig kunde vara Carolines, svarade: »med största nöje.» Jag skrek till, emedan jag förstod, att jag var i ett främmande rum. Lyckligtvis hade jag dörrhandtaget i handen. Jag kom ut så fort det var mig möjligt.»

»Åh!»

»Lyckligtvis kom jag ihåg, att vår dörr var näst intill trappan. Jag var glad att komma in i mitt rum, och så min syster dref gäck med mig! Det var verkligen skamligt, men hon lofvade, att icke tala om det för någon.»

»Icke ens för löjtnanten?»

»Under tre dagar gick jag icke ur rummet af fruktan att möta den der mannen med den djupa rösten. Jag låtsade vara sjuk. Pappa ville skicka efter en doktor, men jag vägrade att tillåta det. Jag var så nervös, att jag for upp, då man stängde dörren. Till slut sade Caroline, att, om jag icke gick ut ur rummet, skulle hon tala om alltsammans; så att jag måste gå ned till middagsbordet. Alla ansigtena vid bordet voro

Digitized by Google

främmande för mig. Der satt bredvid mig en stor, bredaxlad officer med vackra anletsdrag och ett sådant vackert skägg.»

»Så, du har kommit till löjtnanten omsider!»

»Han var mycket artig, och, då min soppa icke var något salt, bad jag honom gifva mig saltkaret. »Med största nöje», svarade han. Orden och rösten voro desamma, jag hört den der förfärliga natten. Jag svimmade rätt som jag satt och bars till mitt rum.»

»Jag förmodar, löjtnanten hjelpte till att bära dig dit?»

»Visst gjorde han det, med största nöje, ehuru jag då icke visste om det. Jag måste stanna på mitt rum tre eller fyra dagar. Pappa var mycket orolig för mig och det voro allesammans utom min syster. Så snart jag bad henne om någonting, sade hon alltid med djup röst: »med största nöje.» Hon förtretade mig, så att jag nästan skulle velat mörda henne.»

»Besökte icke den der förskräcklige officern dig?»

»Visst gjorde han det, med största nöje. Jag blef nästan skrämd från förståndet, då han kom in. Lyckligtvis slog han sig i samspråk med pappa om militära saker.»

»Jojo!»

»Jag var rädd, att han skulle minnas mitt nattliga besök i hans rum; men Caroline lugnade mig med att berätta, att det var nästan mörkt, då jag gjorde mitt misstag; han hade troligen sett hvarken min toalett eller mitt ansigte. Vi bjödo honom till oss, och som vanligt sade han: »med största nöje.» Han började blifva mycket intresserad af vår familj och särskildt af mig; och till slut frågade han mig, om jag ville blifva hans hustru, och jag sade: »med största nöje.» Och det är hela historien.»

Digitized by Google

Också en konstnärinna.

— Min fröken, er konst ä' beundransvärd.

— Det har, förstås, någon af de afundsjuka kamraterna sagt. Men jag kan trygt påstå, att det fins inte en bit på mej, som ej ä' naturlig.

Digitized by Google

August Blanche.

(Skrifvet å August Blanches dödsdag för 20 år sedan, d. 30 Nov. 1868.)

I festlig skrud stod hela Sverges folk,
att värdigt fira **Hjeltekungens** *minne;*
då trädde fram den bleka sorgens tolk
och spred förstämning uti hvarje sinne;
festjublet skymdes af en saknans tår —
en **folkets vän** *var lagd på bår!*

En **folkvän** *just i sann bemärkelse,*
och älskad åter såsom få i lifvet!
En folkvän, som för hvarje skön idé
försvaret höll, med eget hjertblod skrifvet!
En folkvän, som var man bakom sitt ord,
som aldrig svek sin fosterjord!

Digitized by Google

Hvem har väl ej utaf hans snilles eld
sökt värma sig, att sjelf bli inspirerad?
Och när han talade, så oförställd,
hvem kände sig ej då elektriserad?
Och den der välbekanta stamningen —
hvad kraft dock alltid fans i den!

Hvem har ej följt hans pennas lätta språng,
hans fantasi, den djerfva, bilderrika,
hans städse enkla, fosterländska sång,
hans fina humor och satir tillika?
Hans typer, gripna ur vårt lif, vårt hem,
hvem känner icke **Blanche** *i dem?*

Hvem ler ej ännu åt **Bläckstadius**,
åt **Rika morbror**, **Dardanell, Konjander**,
åt **Filman,** *åt* **Bautastenius,**
åt **Döden Fadder**, **Sjövall** *och* **Ölander?**
Hvems hjerta börjar icke slå, så käckt,
framför hans bild af **Engelbrekt?**

Och, mycket mer än kanske mången vet,
han räckte hjelpsam hand åt nödställd nästa;
han ifrade så varmt för jemnlikhet,
och som exempel gaf han sjelf det bästa;
han hade, broderligt, hvarhelst han gick,
för en och hvar en vänlig nick.

Och när det kräfdes »sjunga ut» ibland
mot dem, som makligt uppå höjden trona,
då var det han, som saken tog om hand

Digitized by Google

och som förtjente sin medborgarkrona;
ty, utan bäfvan, då han masken slet
från höge herrars dristighet.

Och när han hörde hycklarns fadda ljud,
med styrka tog han bladet ifrån munnen:
en predikant i enkel skarpskyttskrud
är källa frisk mot ljumma dogme-brunnen,
och Guds välsignelse oss ymnigt ges
på golf af blommor och af gräs.

På sådan grund hans lefnad hvilade,
och ung var själen än i dödsminuten.
Till tolfte Karl med bud han ilade
från bilden här, uti metallen gjuten. *
Frid öfver stoftet! . . . Ack, hvem vill, hvem kan
så lefva och så dö som han?!

Frans Hodell.

* Ännu är ej glömdt, att Blanche dog så godt som i spetsen för Upsala studenters sångkör, då denna skulle marschera ner till Karl XII:s staty och med sina toner förhöja feststämningen vid aftäckningen d. 30 Nov. 1868.

Not af Nisse.

Digitized by Google

Stjernkunskap.

— Kan Emilie i dag berätta mig något om stjernorna?

— Jaha, en underlöjtnant har en stjerna och en premierlöjtnant har två.

Digitized by Google

Min vän cynikern.

Pessimistisk-humoristisk lifsbild af *Leo.*

Det var verkligen tacksamt att bjuda honom på ett glas punsch, min vän cynikern! Nog har lifvet stundom synts mig dystert, men sannerligen, då jag hörde honom framlägga *sina* erfarenheter, tyckte jag mig vara den mest optimistiska varelse Gud skapat på denna syndiga jord. Ja, dyster var han verkligen, den gode cynikern, och så pratsam sedan, bara han fått ett par glas punsch!

Vi sutto så en afton vid våra punschglas, cynikern och jag. Han satt der så hemsk som »en suck ur grafven» och tömde sina bägare ordentligt, men slutligen upplät han sin mun, talade och sade:

»Ja, lefve punschen, den kommer en att glömma mycket, men ... men ... hör du, har du varit kär?»

»Kär! Nej, hör du, min bäste bror, den der frågan ...»

Digitized by Google

Cynikern sträckte patetiskt fram sina magra fingrar, harklade sig, strök med afvigsidan af handen sina stirrande ögon och fortfor: »ja, bror, just *kär!* Vet du, hvad det vill säga? Ser du, då jag för några år se'n var hemma hos mina föräldrar, träffade jag en söt flicka, ja, rigtigt *söt.* Hon kom mitt hjerta att klappa fortare än vanligt, och det var verkligen min fulla öfvertygelse, att jag måste vinna henne, för att blifva lycklig.

Lycklig!

Tror du, jag är skapt för att blifva lycklig?

Kommer du ihåg, hvad Heine säger: »Sie war liebenswürdig, und er liebte sie, er aber war nicht liebenswürdig, und sie liebte nicht?» Så var det med oss också. *Hon* var älskvärd, men icke *jag.* Der har du ägget! Hvarför älskade hon icke mig, då jag älskade henne, svara mig på det! Jag fick korgen naturligtvis! Hur skulle hon kunnat älska mig, så som jag ser ut?»

Vid dessa ord tömde cynikern punschglaset och stirrade fånigt på mig.

»Men, min bäste bror, fastän du lidit nederlag i kärlek, har du väl ändock något att sträfva för. Du med din talang borde väl kunna finna högre uppgifter!»

»Högre uppgifter», skrattade cynikern, »ha, ha, ha! Du är kostlig, du! Skall jag bli prest kanske och sträfva efter himlens lycksalighet? Skada då, att tron är så svag! Du pratar om högre uppgifter; jo, det är verkligen ypperligt! Sannerligen har inte jag också en gång tagit »excelsior» till lösen. Det var då jag var medarbetare i »Folkskränet».

Jag svärmade för politisk och andlig frigörelse, men afkyld blef jag. Ser du, redaktören kommer en dag och säger till mig: »herr Petterson, det går verkligen icke an att skrifva så hänsynslöst mot de frireli-

Digitized by Google

giösa! Vi behöfva dem till riksdagsmannavalet, annars kan sannerligen inte vännen Andersson gå igenom, och han har lofvat att bjuda mig på champagnemiddag, om han blir vald». Vet du, hvad jag då svarade, bror? Jo, så här sa' jag: »herr redaktör, min öfvertygelse förbjuder mig tyvärr...!» Men redaktören skrattade bara, och så var det slut med min sejour i »Folkskränet». Så går det, bror! Hå hå, ja ja! Tro inte på öfvertygelse eller så'nt der! Nej, egoismen är det, rena egoismen.

Ja, hur gick det inte i den socialistiska tidningen »Gemensamheten», dit jag sedan flyttade mina penater! Redaktörn var naturligtvis arbetarevän, socialist etc. etc. Jag blef hans medarbetare med femtio kronor i månaden. Så frågar jag en dag, om inte herr redaktörn kunde låna mig fem kronor, ty jag visste, att han hade pengar, den fan. Men han bara skrattade och sa': »ännu är inte nå'n egendomsfördelning genomförd, bäste herr Petterson!» Det var en dugtig afkylning, bror. Jag lemnade »Gemensamheten», tog mitt kors uppå och blef predikant i friförsamlingen »Kärlekens bröder». Jag predikade väldeligen, och åhörarnas tårar sqvalade i strömmar. Ja, det var ett äkta broderssinne, tyckte jag åtminstone. Men så går en af mina församlingsmedlemmar och stämmer en troende broder för olofligt fiske i hans fiskvatten. Då sa' jag upp min församling. Jag var nöjd på eländet, och det är icke att undra på. Sköna »kärlekens bröder»! Eller hvad tycker du?»

Vid dessa ord tog cynikern punschglaset melankoliskt i handen, tömde det till sista droppen, fylde det åter och fortsatte: »ja, ja, så går det med våra illusioner! Nej, blif du cyniker som jag! Se, så är det med kärleken, friheten och den kristna tron! Humbug, kolos-

Digitized by Google

sal humbug! Jag kände en filantrop en gång. Han lefde på sin filantropi, du. Han öppnade ett hem för »orkeslösa idioter», annonserade i bladen och tigde om bidrag. Pengar strömmade in naturligtvis, och — — filantropen tog »firti procent».

Här föll jag honom i talet: »men de, som skänkte pengarna, voro väl inga egoister?»

Cynikern tittade hånande på mig genom punschglaset. »Inga egoister! Ha, ha, ha! Deras namn stod i tidningarna naturligtvis. Både för- och tillnamn. Och titlarna med, förstås. Jo men voro de egoister! Nej du, mej lurar du inte med ditt snack! Har sett för mycket af verlden! Ska' vi inte slå oss ihop och göra i religion eller nykterhet? Kuranta varor, min själ! Booth har väl förtjent vackra styfrar på sin frälsningsarmé, och det fins flera, som jobba bra i goodtempleri. Ha väl några tusen extra om året. Skulle nästan tro det. Men du är ju idealist! Tror på rättvisa, redbara afsigter och dylikt, eller hur? Nej, mera punsch!»

Nu tog cynikern några bottenfockar och »knölnade» till så grundligt, att han blef tyst hela qvällen.

Han satt der och smålallade för sig sjelf, och då och då hördes ett och annat redigt ord.

»*Humbug*» var det mest återkommande.

Slutligen blef jag trött på sällskapet, vidtalade en handfast vän att leda hem cynikern och begaf mig sjelf på hemvägen. Men i mitt öra ljöd flera dagar derefter cynikerns sluddrande »humbug, humbug».

Digitized by Google

Speglarna.

1.

Vid tjugo år.

»Det var fan», sa' Filén, titta' i kikarn och blekna'. »Det var Filén», sa' fan, titta' i andra ändan.

Om tusen speglar du såge,
nog tittade du deri,
för att kunna rigtigt mönstra
ditt putsade batteri.

Digitized by Google

Ditt batteri utaf lockar,
af ros och lilja jemväl
och dessa blixtrande ögon,
som skjutit bresch i min själ.

Men aldrig vid **mina** *speglar,*
djupt svärmiska, trogna, blå,
du värdes någonsin dröja — —
jemt går du förbi de två.

Och dock vet, grymma, de gömma
långt mer än solarnas glas,
som — tomma glänsande isar —
blott spegla ytan en face.

I **mina** *glober ju simmar*
en trollverld af kärlek full,
der du ensam, drottning, sitter
på tron af rödaste gull.

Se, natthimlens stjernor glänsa
som smycken genom ditt hår,
och öfver höghvälfda pannan
den silfrade månen står.

En präktig riddareskara
syns samlad kring tronens karm:
det är de ädlaste känslor,
som röras i menskobarm.

Andäktigt prester der räcka
dig händer med palmer i:

Digitized by Google

det är den varmaste dyrkan
än höjts af ett kleresi.

Och hopar borgare, bönder
sig stält der som hedersvakt:
de äro trohetssymboler
ur hjertats djupaste schakt.

* * *

Men ej du vill detta skåda
och tröstlös förtviflan slår
sin gömmande våg deröfver — —
den *ser du: en bitter tår.*

2.

Tjugo år efteråt.

Hon herrskat i riket se'n många år.
Min kind har bleknat och dito mitt hår.

Kring tronen står ingen riddare mer;
det säges hos Bacchus de tagit qvarter.

Digitized by Google

Ej palmer läggas för tronens fot;
men — — litanior läsas med hot.

Och borgare, bonde — Gud hjelpe så visst! —
hvarenda gök blifvit anarkist.

Och månen och stjernorna tagit igen
sitt gamla rum uppå himmelen.

Men frun nu i tusende speglar ser,
hur hår och rosor försvunnit allt mer.

* * *

Digitized by Google

Två speglar dock äro bättre än så,
och frun ej mera dem syns försmå.

***En** tröst de skänka (eller hvafalls?):*
i mina ögon ses — ingenting alls.

Chicot.

Digitized by Google

La Desertrice.

Från 1780-talets *chronique piquante* framdragen

af

Förf:n till »Förbiskymtande skuggor».

Just så såg det ut.

Inom de literära, eller här rättare sagdt de bokälskande, kretsarna inom vårt land var det länge ett hopplöst mål att öfverkomma en liten dramatisk skiss

Digitized by Google

från 1786 och endast befintlig i *ett* exemplar, tillvarataget af den store bokvännen och literäre samlaren excellensen Lars von Engeström. Det var en liten piece om 35 sidor: »La Desertrice eller Rymmerskan, Farce, bestående af Tolf Scener, dels i action, dels i relation: blott för at läsas af dem, som roa sig at läsa. Så slog min räkning felt, ack Frihet min Gudinna. v. Dalin. i Trag. Brynilda». (Sthm, Kongl. Tryckeriet.)

Då inträffade, i början af 1840-talet, den lyckliga händelsen, att bokhandlaren *N. F. Kjerrström* (sedermera Sv. Familj-Journalens mångårige kassör) vid inventering efter en gammal stockholms-bokhandlare Björnståhl, hvilken på gamla dagar bosatt sig i Vesterås, å en vind i sistnämda stad upptäckte en bundt, som befanns bestå af ungefär ett dussin exemplar af — »La Desertrice». Och på dessa exemplars titelblad fanns (hvad som saknades å det Engeströmska ex:t) en liten af Snack graverad vignett (hvaraf här ofvan lemnas en afbildning). Dessa få exemplar fördelades mellan den tidens förnämste bibliofiler och hafva under årens lopp blifvit bland våra mest eftersökta literära rariteter. *

Författaren till den i fråga varande farcen har uppgifvits vara än »Casper och Dorotheas» auktor, Karl Israël Hallman, än — Gustaf III sjelf. Här är ej afsigten att kritiskt väga den enes eller andres möjliga författareskap. En kort resumé af stycket må i stället gifvas.

* *
*

* Å Manderströmska auktionen 1876 betalades för pjesen 31 kr.; å den stora bokauktionen hos Bukowski Oktober 1887 bortslogs den för 22 kr. 10 öre.

Digitized by Google

Personerna äro: *Superlative,* en dame; *Melodine,* en dame; *Hector,* en hjelte; *Saxo Sqvirre,* un bon homme; *Langlauri,* mamsell, soubrette hos Superlative; *Tripp-snapp,* figurant.

Första scenen är mellan Langlauri och hennes adoratör Trippsnapp, hvilken senare, efter hvad han sjelf säger, »väl bara är en figurant, men har en själ som en balettmästare». Langlauri förtror gråtande den älskade, att hon måste öfverge honom, för att följa sin herrskarinna, som ämnar rymma, hvarjemte hon anförtror honom, att rymningen skall ske genom Södertull. Trippsnapp lofvar för sig sjelf, att polisen skall få veta om saken. I andra scenen ankommer Melodine och insläppes till Superlative, för hvilken hon — i tredje scenen — berättar en besynnerlig dröm, hon föregående natten haft. Hon hade drömt, att hon såg sin »täcka vän» Superlative, »ridande på en flygande örn genom luften, som stälde sin kosa åt östern; men bak efter syntes ett svart moln uppstiga, ur hvilket åtskilliga bevingade djur af underlig skapnad med utspända klor utflögo och hunno henne». Superlative yppar i största förtroende, att hon verkligen ämnar échappera, och hon tror nog, att hon skall lyckas. »Folket här», säger hon, »har ingen synnerlig fermeté, ingen nog hetsig blod, de äro mycket eftergifna, fast något heta i början, de taga gerna öl för ärende, de måste ju ha sina supar på hvarje krog, och då får jag godt försprång; dessutom har jag en Hector med mig på resan, en cavalier, som eger krafter att bryta berg och slå om det vore tio karlar på en gång, samt en annan nyttig man vid namn Saxo Sqvirre, som rätt så snart kan skrämma femton med sitt besynnerliga utseende». Derpå inkomma Hector och Saxo, och efter åtskilligt samspråk beslutar man bryta upp.

Digitized by Google

Melodine (*tar ett glas liqueur, super och sjunger:*)

Rymma! rymma! är det bästa,
Hvem är ej som skulle fresta
Til at rymma par interêt?
Rymma ändrar våra öden,
Rymma frelsar ifrån döden,
Är en lycka à peu près.

Superlative (*klappar händerna och sjunger:*)

Ah! chère amie, c'est fort bien fait.

Melodine:

Rymma måste man förlåta,
Rymma ofta är en gåta,
Lyckan styre eder vagn!
Slå ifrån er alt bekymmer!
Ack! hvad den är säll som rymmer
Til en kär och rik Amant!

Superlative:

Ah! chère amie, superbement!

I de följande scenerna skildras åtskilliga äfventyr på resan; bl. a. uppträder en nattlig gast och örfilar upp Hector, medan damerna bedja »Ave Maria» och Sqvirre hemtar mod ur bränvinsbuteljen. Men just som matsäcken öppnats och sällskapet sitter vid »en munter dejeunée» på rapphöns, gräddmunkar, gelé, likör och ungerskt vin, upphinnes det af polisbetjenterna. Superlative dånar, Hector afväpnas och alla sättas upp i vagnen, som åter vändes mot Stockholm, der, i sista akten, sällskapet mottages af »pojkar, arbetskarlar, hår-friseurer, käringar med flera goda röster, som kring- och

Digitized by Google

efterlöpa caravanen, skratta, stoja, peka och göra en chorus (melodien som ouverturen i Deserteuren):

Ack se på! se på! hur de sittja
Flate i sin harm.
De nu komma durck från Fittja.
Ack hvad stoj och buller och hvad stort allarm! fal lalla.
Resan lär dem ängslig alla falla,
Se hvad frun är varm!
Men likväl så ha de sig fått skaka
Och haft god motion.
Var välkommen nu tillbaka!
Så herr Hector, Squirre som frun och lilla hon!
Måtte ingen af dem falla
I desparation!

* * *

Att det varit en verklig tilldragelse med allmänt kända personer som medspelande, hvilken legat till grund för det lilla dramatiska skämtet, var klart. Fåfängt letar man i tidningarna från den tiden efter upplysning härom. Förf:n till denna uppsats har imellertid funnit ett och annat om »La Desertrice» och hennes snöpligt afbrutna resa, dels i ett (otryckt) bref från Gjörwell till professor Lidén i Norrköping, dels i en samtida domstolshandling.

Man har förut, t. o. m. i tryck, uppgifvit »la Desertrice» varit en af Kongl. operans på den tiden förnämsta medlemmar, sångerskan fru *Karolina Fredrika Müller*. Och ryktet hade onekligen en viss hemul för sig, ty fru Müller var en primadonna, hvars älsklingsnöje tycks varit att göra små rymningar. Först rymde hon ifrån Kjöbenhavn (på den tiden foro små fruarna deri*från)* och sin förste man, tonsättaren och teaterdi-

Digitized by Google

rektören Walther (han blef sedan danskt justitieråd och guvernementssekreterare på Tranquebar), och följde 1780 med musikern Müller till Göteborg. Der lät paret viga sig af tyske pastorn derstädes och erhöll af mecenaten och teatervännen *Patrik Alströmer* respenningar till Stockholm. Här fick fru M. snart anställning vid Operan och blef Gustaf III:s och publikens förklarade gunstling »genom fullkomligheten i sitt föredrag, genom det intagande i hennes spel». Med kamraterna inom Operan tycks hon, att börja med åtminstone, ej stått på särdeles god fot. Så här, t. ex., skrifver den $^{23}/_{8}$ 1781 Gjörwell till Patrik Alströmer: »Fru Karsten och fru Müller hafva råkat i träta om första steget; den förra har budit den senare, en vraie Angloise, först pistoler och, då de ej blefvo emottagne, värja; dock har det ännu icke kommit till duel». I början af 1782 kom rymningsbegäret åter på henne, och hon lemnade i största hemlighet Stockholm, men denna gång tog hon sin man med sig. »Jo, det eger alldeles sin grund», skrifver Gjörwell d. $^{3}/_{2}$ 1782 till sin ofvan nämde korrespondent, »at fru Müller med sin nye man rest hädan. Man menar allmänt, at de tagit vägen till Christiania. Imellertid äro raske underofficerare och stränga bref till landshöfdingar å flera håll efterskickade. Få se, om de ertappa dessa virtuoser». Paret undkom imellertid till England, men genom svenske ministern derstädes läto hon och mannen (hr M. var förste violinist och konsertmästare) öfvertala sig att återkomma till Stockholm och scenen vid Gustaf Adolfs torg, der hon allt fortfarande var publikens gunstling. År 1810 uppträdde fru Müller sista gången å Kongl. teatern; det var i »Gustaf Vasa», och sångerskan var då — 56 år. Nära 72 år gammal afled hon å Djurgården 1826.

Digitized by Google

Men 1786 var det dock ej *hon,* som utom teatern spelade rymmerska, ehuruväl hon tyckes spelat rollen af erfaren rådgifverska åt hjeltinnan i spektaklet.

Vid den franska teatern i Stockholm, hvilken stod under ledning af den europeiskt ryktbare skådespelaren och dramatiske författaren *Monvel,* hade 1784 blifvit anstäld madame *Sophie Soulier-Hus.* Hon var — för att citera gubben Gjörwell — »uti sit kön det samma som hr de Monvel uti sit, kort sagdt en aldeles divine actrice». Hon var gift, förmodligen med den utmärkte franske skådespelaren Fr. Hus, men sin man hade hon lemnat qvar i Paris, ehuruväl monsieur befans vara förträfflig att hänvisa till, då madame (såsom skuldfordrings-handlingar, förvarade i svenska riksmarskalksarkivet, ännu visa) allt ibland ansattes af sina stockholmske björnar. Men hon lät imellertid här trösta sig, och Gjörwell vet 1786 inrapportera, att »den divina madame Hus, läs Ys, dock är så människlig, at hon de tems nedlåtit sig til härvarande ryske ministers hr Marcoffs ordres». Denne herre blef nämda år befordrad till ledamot af geheime-statskonseljen i S:t Petersburg och lemnade Stockholm. Hans väninna fann då genast »climatet så aldeles odrägeligt» och begärde sitt afsked från teatern, och då detta af Gustaf III afslogs, beslöt hon att följa sin väninna fru Müllers exempel och i hemlighet resa från Stockholm.

Den 22:dre Juli på aftonen hade hon spelat å Drottningholm och hänfört konungen och hofvet med sin talang. Kl. 2 följande morgon körde ut genom Hornstull en långvagn, försedd med kur och dragen af tre hästar. Ini vagnen satt madame *Hus,* uppvaktad af en major

Digitized by Google

Aminoff (hjelten Hector)* och sin kammarjungfru *Thérèse Schiall* (Langlauri). På kuskbocken satt en »bock» och skötte tömmarna, nämligen skräddaren *Bauman* (Saxo Squirre), en, efter hvad det tycks, för sitt fula utseende och originella sätt mycket bekant personnage i Stockholm den tiden; han hade, för att imponera, prydt sig med väldiga lösmustascher. Färden gick söderut.

Enligt pjesen tycks det varit kammarjungfruns älskare, som förrådt rymningen. Säkert är, att berättelsen om densamma med blixtens hastighet utbredde sig öfver hela Stockholm den 23:dje. Madame Hus' moder, hvilken vistades vid Drottningholm, häktades, förmodligen som ett slags gisslan, och infördes till Stockholm. Gjörwell ansåg saken vara så vigtig, att han redan samma dags förmiddag satte sig ned och till först nämde korrespondent inrapporterade: »På theatern har timat en mycket remarquable evenement, på den Fransyska nämligen, hvar Madame *Hus* natten emellan i går och i dag anstälde, kan icke säga om en luft-, land- eller sjöresa härifrån, till icke ringa bestörtning för högre och lägre Theaterdirektionen, men som ock genast satte Police-kammaren och Slotts-Cancelliet i vederbörlig activitet, för at på alla vägar och segelleder återbringa Madame Hus under svensk lydno och hindra henne spela samma rôle som för några år sedan fru Müller, den divina sångerskan vid Svenska Operan». Gjörwell hoppades, att »efterjagande enspännare må hinna damen och återbringa oss hennes så ovärderliga person».

* Hvem af de flere majorer Aminoff, Adelns Ättartaflor samt Statskalendrarna från den tiden omtala, denne galante följeslage varit, är ovisst. Domstolshandlingen nämner intet förnamn. Följande året vet Gjörwell berätta, att »den major Aminoff, som convoyerade mad. Hus, sitter inne för malversationer».

Digitized by Google

Två af dessa »efterjagande enspännare», polisbetjenterna *Malmlin* och *Hellgren*, insände snart rapport, att de spårat den eftersökta i Nyköping, som hon passerat på eftermiddagen. Och den 25:te kl. mot 6 på morgonen återkommo de till Stockholm med hela sällskapet, hvilket de gripit på Lilla Åby gästgifvaregård i Nyköpings län och nu aflemnade till stadshäktet. Följande dagen affördes madame Hus och kammarjungfrun till Drottningholm med gevaldigern Aurivillius. De öfriga båda deltagarna i den romantiska färden tyckas samma dag blifvit lösgifne.

Den talangfulla skådespelerskan fick helt säkert snart åter sin konungslige beskyddares nåd, ehuru det ju kan vara möjligt, att han roat sig och sin omgifning med dramatiseringen af hennes »äfventyr på landsvägen». Hon uppträdde å scenen i Stockholm till följande året, 1787. Då bönföll hon hos Gustaf III för andra gången om afsked. Konungen fann väl, att en sådan trofast kärlek hos en aktris — och en fransysk aktris! — förtjenade någon uppoffring från hans sida, och, med en suck vid tanken på hvad hans kära franska comedie förlorade, beviljade han Sophie Hus' afskedsansökan. Hon begaf sig genast till Ryssland.

Och härmed försvinner den sköna och talangfulla la Desertrice från våra efterforskningar. Må vi hoppas, att hon fann S:t Petersburgs klimat ej »så aldeles odrägeligt» som Stockholms samt att hon allt fortfarande var lika »divine», åtminstone i hr Marcoffs ögon.

Digitized by Google

Vaktmästaren.

Hvem känner ej den typen väl!
En individ af sällsam race,
som ömsom herre är och träl,
men allt med samma grace.
Förbindlig, vördsam i sitt sätt
mot folk af rang, han anslår lätt
en ton af verldsman och seigneur
mot den, som dit ej hör.

I embetsverkets förmaksrum,
framför ett bord i putsadt skick,
han sitter rak, prudentlig, stum,
med värdig, tankfull blick.
Du tänker: hvilket lätt besvär!
men om han inte funnes der,
helt visst det lossnade en bit
i statsmaskineri't.

Han är en hörnsten i den grund,
som ger åt sällskapslifvet stöd,
och togs han bort i denna stund,

Digitized by Google

det blef säsongens död;
ty utan denne festfigur,
som bär kring fat i frack och tur
och bugar djupt vid hvarje rätt —
hvad vore din bankett?

I glansen af elektriskt ljus,
som gör din fest en saga lik,
han pysslar om dig, ger dig rus
vid Waldteufels musik.
Du honom ser liksom i dröm
och hör af franska ord en ström,
då han ditt vinglas fyller på
med gnistrande Bordeaux.

Då är han träl — men samma qväll,
se'n alla njutit af supén,
han slår sig ned, spirituell,
hos »husan» vid buffé'n;
han smickrar, äter, dricker vin —
är flickan dertill täck och fin,
en kyss han äfven plägar ta'.
Så'nt hör till sportlerna.

Han skiftar ofta om lokal,
ty hans praktik är ganska stor:
än träffas han uppå en bal,
än på ett bankkontor.
Han cirkulerar hela da'n
på Söder, Norr, men mest i sta'n.
Hvar helst du stannar eller går
är han i dina spår.

Digitized by Google

Och på teatern — går du dit —
sin plats i korridor'n han har,
der han med högst berömvärdt nit
din tioöring tar.
Väl hända tör att någon natt
du, sist af alla, får din hatt,
och när till slut du fått den, då
är den ej din. Tablå.

Han följer dagens polemik:
ej presterna han lida kan;
han hört von Bergen — magnifik!
och Nyström — hvilken man!
Han för en mjuk konversation,
och du duperas af hans ton.
Dock, frasen, som hans tunga styr,
är endast — polityr. —

Han gubbe blir. Vid din dîner
en yngre slår din bägar' full.
Den gamle är nu smått rentier,
har fastighet och hull,
och lefver godt — dör se'n i ro,
och när han lagts i grafvens bo
han kanske får, ty slikt har händt,
ett marmormonument.

Ernst Lange.

Digitized by Google

Folkhumor.

— Ryske kejsarn måtte vara en hygglig karl.
— Hur så?
— Jo, fastän den der jernvägsbanken rasade, när han var ute och reste, så blef han inte sjelf *rasande* för det.

Digitized by Google

Politiken i äktenskapen.

Kupletter

af

Alma Rek.

Vår tids äktenskap, inte sakna väl de
en viss politik? Lätt exempel är ge,
ty i många former det sköna ju trifs
och på skilda sätt politiken bedrifs.
För verlden en man lefver städse i tukt,
men vet som förbjuden är ljufvast en frukt.
Han kysser sin grannfru. Då tycker jag visst,
att **den** *äkta mannen är en —* **kommunist!**

En ny toalett önskar en liten fru,
den köptes i fjol, är så omodern nu.
»Svart atlas, min gubbe, du vet att mig klär,
en liten uppoffring ej neka du lär!» —

Digitized by Google

»Så der ja», han mumlar, »ä' vi der igen,
låt **färga** *din gröna, min sötaste vän,*
svart kan du få kjolen och dito dess lif!»
Den *mannen jag kalla vill —* **konservativ!**

Sin smekmånad Petterqvist upplefvat har
och råkar på källarn af vänner ett par.
»Åh, tusan, är du **redan** *ute på vift?*
Förtälj oss, hur smakar det att vara gift?» —
»Ej ändra jag kan, hvad som redan har skett,
men ej har till himlen mitt äktenskap ledt,
en ungkarl har bäst, jag bedyrar och svär!» —
Den *mannen jag håller för —* **reaktionär!**

Grefvinnan först dånar och ropar se'n gällt:
»nej, Emil, det här är för galet tillställdt,
du kysst kammarsnärtan, herr grefve, hör på,
i grafven sig förfädern' vända nog må!» —
»Ack, tyst, kära du! Hvarför larma så der?
I kammaren städs' är jag **reaktionär**,
men för vackra flickor, som klipsk diplomat,
ibland jag uppträder som sann — **demokrat!**

Patron' har podager, är gammal och grå,
men frun är helt ung, vacker, eldig för två.
Hon tigger sin man att få gå på mask'rad.
»Hur kan med min fot jag väl komma åstad?» —
»Genera dig inte!» hon ropar och ler,
»herr löjtnanten lofvat bli min kavaljer!» —
»Herr löjtnanten? Nå, efter jag är så skral,
är bäst, att jag visar mig som — **liberal.**»

Digitized by Google

»Kom med, hedersknyffel, vi festa i qväll,
ty champis och ostron gör menniskan säll!» —
»Ack, blott några slantar i börsen jag har!» —
»Ej mera, och detta fast du är **rik** *karl!»* —
»Hör mig, kära bror, och du allt skall förstå:
sjelf spelar jag **konung,** *men* **kamrarna två**,
dem spelar min **fru.** *Knussligt anslag ger hon!»*
Se der äktenskapet som — **konstitution!**

Digitized by Google

Olika sätt.

— Aj, aj, go'a doktorn, jag har fått en bålde i ena mungipan!

— Ja, jag skall ge honom ett plåster att lägga på.

— Tackar mjukast! Kan jág lägga på det sjelf?

— Naturligtvis!

— Jo, för si när hustru min lägger mig på käfta, så gör det aldrig för godt.

Digitized by Google

Något om åttaörescigarrer.

Mycket har jag utgrundat här på jorden. Jag förstår, hvarför en fet kapitalist blir reaktionär och en spindelbent skräddare socialist, hvarför en högvördig biskop försvarar katekesplugg och en »smart» stationsskrifvare den rena läran. Men något, som ännu återstår för mig att utfundera, är: *en åttaörescigarrs sammansättning.*

Det är nu några år sedan jag första gången gjorde bekantskap med åttaörescigarrernas stora familj. Jag kom ung och glad in i en tobakshandel och bad den förtjusande diskfröken om en *god* och *billig* cigarr (jag var naiv den tiden!).

»Kanske en åttaöres?» frågade den sköna med ett leende, som skulle föreställa satiriskt.

»Ja, kanske det! Men den är väl *rigtigt* god?»

»Tror jag det! Utmärkt! Famos!»

Handeln blef uppgjord. Jag bekom en pinne af besynnerlig form, smak och lukt och drog triumferande,

Digitized by Google

insvept i ett rökmoln, ut ur butiken. Men de förbigående tycktes icke hafva samma åsigter om min cigarr som den skämtsamma tobaksnymfen, och snart fann jag mig vara föremål för en mindre smickrande uppmärksamhet. Den satans cigarren! Den stank alldeles gruftligt och fräste och sprakade som en liten raket. Jag insåg, att ett återtåg var nödvändigt, kastade åttaöringen i närmaste rännsten och skyndade sorgsen hem ginaste vägen.

Men ingenting ondt utan något godt! Det var icke blott en krossad illusion utan äfven en erfarenhet den der cigarren skänkte mig: jag miste tron på det billiga. Och då jag dagen derpå gick in i cigarrboden, och fröken hånande frågade, om »det skulle vara samma sort som igår», sträckte jag på mig, såg henne stolt i ögonen och sade: »en tioöres, *om jag får be!*»

Men mitt intresse var väckt för åttaörescigarrerna. »Det skulle allt vara roligt att veta, hur mycket en så'n der pjes egentligen innehåller», tänkte jag för mig sjelf, ty vetgirighet har alltid varit en af mina dygder. Och så, hvar jag fick se en cigarr af misstänkt utseende och åtta öres värde, vips var jag framme och köpte den, icke för att röka — nej, Gud bevare mig! — men för att anställa anatomiska undersökningar. Jag blef en rigtig cigarr-fysiolog. Och det är ett intressant studium, cigarr-fysiologi!

I unga, förhoppningsfulla gesällynglingar, jag vet, att era cigarrer, era prima åttaöres, då och då i söndagsqvällens frid trots alla era sugningar »kolna af»; jag tycker mig se, hur en svart klump sticker fram bland glöden, jag hör tydligen dess fräsande, jag hör också era förtviflade smackningar; ack, olycklige, hvarför

Digitized by Google

smacken I, tills I fån eld? I borden i stället ha' tagit ut den der klumpen. Kanske var det en potatisbit, tilllräckligt stor för eder enkla aftonmåltid. Underligare saker har *jag* funnit i en åttaörescigarr!

Jag kände en gång en hygglig skomakaregesäll. Han satt en söndagsqväll, då »aftonen svalkades», på sin trefot och rökte med olympiskt lugn en »prima åttaöres». Så kommer der en kemist in i verkstaden för att fråga efter sina stöflar. Så snart hans näsa träffas af ångorna från vår gesälls cigarr, stannar han häpen. Det fina, vid destilleringskolfven uppöfvade väderkornet anar i den oansenliga stumpen ett värdigt föremål för kemiska studier. Skomakaren uppoffrar för vetenskapen sin egen njutning och lemnar cigarren åt kemisten. Denne går hem till sitt laboratorium, eldar upp under kolfvarna, pröfvar och pröfvar ånyo. Nu har han i nära ett halft år studerat skomakarens cigarr, men så kommer också ett nytt vetenskapligt arbete ut till julen. Det heter: »Studier öfver det nya ämnet »stinkin», H_6, B_3, N_{10}, O_5,» och kommer nog att väcka furore i den lärda verlden.

Men det der var om åttaörescigarrens *kemiska* sammansättning och hörde egentligen icke till *mitt* ämne: »åttaörescigarrens fysiologi». Äfven jag har tänkt att ge ut ett vetenskapligt arbete. Det är ur detta jag nu till sist ämnar göra några utdrag. — —

»Åttaörescigarrerna kunna allt efter innehållet delas i två stora grupper:

A) Cigarrer med *fast* innehåll.

B) Cigarrer med *mjukt* innehåll.

Digitized by Google

A-gruppen sönderfaller i sin tur i följande underafdelningar:

a) spikinnehåll, b) nålinnehåll, c) *obestämdt* fast innehåll (denna grupp är kolossalt stor). — —»

Men nog nu. Kanske vi träffas, då mitt verk kommer ut.

Leo.

Digitized by Google

Maten är halfva födan.

Han. Men, min älskade, inte kunna vi lefva af kyssar, se'n vi blifvit gifta.

Hon. Ack, jo, med fyra rum och kök och dina 4000 kronor om året.

Digitized by Google

Mycket smickrande.

Historiett af *J. L.*

En tid var jag inackorderad hos en familj, som bodde ett stycke bort på Söder i en stor, elegant våning, en trappa upp. Enkefru Borg, värdinnan, påstod sig ingalunda afse någon pekuniär vinst med att upptaga ett par stackars »löshästar», en medicine kandidat och mig, utan det var endast för att under de långa vinterqvällarna få litet afbrott i ensligheten, tyckte hon. Min »olyckskamrat», kandidaten, gjorde väl dervid en misstänksam grimas, men jag reflekterade ej vidare öfver saken utan betalade punktligt enligt öfverenskommelse.

Vi trifdes rätt godt, ty vi fingo vara temligen ostörda, och ingenting fattades oss hvarken i fråga om kosthållet eller uppassningen.

Hvarje söndag samlades familjen, som utgjordes af frun sjelf, hennes syster, en son och två gulbleka döttrar, på slaget fyra, och minst tre rätter mat serverades;

Digitized by Google

någon gång, såsom vid namns- eller födelsedagar eller då det var främmande, bestods dessutom sherry eller någon annan vinsort.

I början af vintern en söndagsmiddag hade jag råkat försumma mig en smula, så att redan på långt håll mötte mig slamret af knifvar och gafflar.

— Det är så dags att komma nu, — sade också pigan i tamburen; herrskapet väntade i det längsta, men eftersom det är främmande, så ...

— Är det främmande? Hvem då?

— Åh, bara ett par slägtingar till familjen: fru Sollén och hennes dotter; de äro från landet och bruka helsa på här hvarje år, och rikt folk är det, ska' jag säga, så der skulle herrn hålla sig framme,' — slöt hon med en förnumstig blinkning.

Uppriktigt sagdt, hade jag tidigare i Kungsträdgården råkat träffa några alldeles färska generalsämnen, och, lifvad af »patriotiska» känslor, kunde man naturligtvis ej underlåta att dricka både ett och två glas för »ett starkt och enigt Norden», hvilket gjorde, att jag till sist kände mig mera än vanligt svag i knävecken. Men man visste derinne, att jag anländt, och jag *måste* in.

Jag kryssade åstad.

Det var mycket rök i matsalen, tyckte jag, — måtte ha kommit från köket — åtminstone såg allt dimmigt ut för mig, då jag befann mig stående vid min vanliga stol. Om jag mins rätt, presenterade mig värdinnan för de båda främmande damerna såsom varande ett »stort geni», och för att inte jäfva hennes omdöme eller kompromettera mig, höll jag god min.

Mycket blef ej sagdt under den återstående delen af middagen, enär måltiden redan vid min ankomst var så godt som afslutad. Jag hade dock hunnit lägga

Digitized by Google

märke till, att både fru Sollén, som i likhet med min värdinna var enka, och hennes dotter då och då kastat förstulna blickar på mig och äfven att modren vid ett par särskilda tillfällen lutat sig intill flickan och tillhviskat henne något, under det de i smyg betraktat min värda person. Till en början befarade jag, att man varsnat följderna af mina »nordiska enhetstankar», men snart erfor jag, att detta ej kunde vara fallet, alldenstund åtminstone frun tycktes snegla på mig med mer än vanligt intresse.

Vid kaffet meddelade mig också min vän, kandidaten, att jag tagit de båda främmande damerna med storm och endast behöfde att välja.

— I så fall håller jag mig till modren, — förklarade jag. Min vän skrattade och så började vi konversera med de andra.

Jag hade nu godt tillfälle att taga närmare kännedom om fru och fröken Sollén. Den förstnämda tycktes vara vid pass fyrtiofem år och utomordenligt väl bibehållen. Figuren var utan klander, visserligen något fyllig, men midjan var det oaktadt mönstergill; ansigtet syntes ännu ganska ungdomligt och hade en särdeles fin profil. Dottern derimot fann jag intetsägande som gipsbilderna på sina hörnhyllor — kanske derför att hon i motsats till modren numera vände sig bort, när hennes blick råkade falla på mig. Detta hvad deras yttre beträffar; att själsegenskaperna voro i öfverensstämmelse dermed, tog jag för gifvet.

— Mamma skall bli min hustru, — bestämde jag inför mig sjelf, och början skall göras redan i qväll, medan vinden blåser förlig. Jag föresatte mig att rigtigt »tjusa till» henne.

Digitized by Google

Fram imot qvällen proponerades, att man skulle anställa lekar, och valdes så »frieri på narri».

Alla damerna sutto i sitt rum, och när turen kom till mig, att jag skulle in, rusade jag fram och föll på knä för fru Sollén.

— Hvad vill ni?

— Fria, naturligtvis.

— Hvarför det?

— Emedan jag vet, att ni tycker om mig. Era ögon ha talat tillräckligt tydligt.

— Åh, Gud bevare mig!

— Det vore väl tusan. Kandidat Brande har också sett det.

— Ursäkta, men ni torde erinra er, att detta är en lek.

— Ja visst, men sanning är det. Sade ni kanske inte till er egen fröken dotter i middags, att ni tyckte jag såg bra ut? Neka inte till det.

— Är karlen från förståndet . . .

— Kan så tyckas, när jag friar till er, men ack, hvad gör några tiotal år, när det är fråga om kärlek!

— Min herre, sannerligen jag står ut längre.

— Är det ert allvar?

— Ja.

— Nå, visste jag inte, att jag skulle få *ja!* Och det *på fullt allvar* till, enligt hvad ni sjelf försäkrat i alla damernas närvaro. Jo jo, så hastigt kan det gå att bli fästmö; alldeles lika hastigt som det gick med en illa tåld bondpatron, som kom in i en handelsbod och satte sig på disken, till stor förtret för både egaren och de ganska talrikt församlade kunderna.

— Kanske I är landshöfdingen? — sporde på

Digitized by Google

principalens tillsägelse i spefull ton bodpojken, hvilken fråga helsades med en skrattsalva från åhörarna.

— Nää, men jag kan bli, om du hjelper mig att skrika ut'et, din rackarbyting, — svarade »patronen» förargad och böjde sig öfver disken för att hugga pojken i lufven.

— Nå, här har I utnämningen då, slit'en me' hälsa'! — ropade pojken och slängde en hel kardus kimrök i ansigtet på sin antagonist.

— Så qvickt går det te ibland, — flinades rundt omkring, alldeles som här.

Huruvida man i verkligheten hade roligt åt mitt kanske väl mycket malplacerade tal, vet jag inte, men i denna stund fruktar jag, att känslorna, som väcktes, voro något blandade.

— Hm, ni är verkligen på sätt och vis ett »stort geni»; men var nu så god och lemna mig! — Fru Sollén log härvid och visade ett par friska, vackra tandrader, hvilket alls icke förringade hennes värde i mina ögon. Hon är charmant, tänkte jag, och hundra tusen kunna vara bra att ha.

Litet senare sade sig ett par ungherrar, som kommit på visit, hafva märkt, att »Venus sökte lägga beslag på vår hygglige Apollo, alldenstund hon rent af slukade honom med ögonen och till och med borttorkade en och annan tår, som hotade att förråda henne i förtid». Naturligtvis kände jag mig stolt öfver min eröfring, och när slutligen enhvar gick till hvila, var jag minst lika full af kärlek som nykter af sprit.

Det dansade rundt i mitt hufvud, der jag låg och väntade på de sista dunkningarna vid mina tinningar, förvånad öfver det kaleidoskop, mörkret hade att bjuda på, och småleende mot fru Solléns bild, som lik en

Digitized by Google

ängel sväfvade öfver mig, tills jag somnade och drömde — att jag var förfärligt törstig.

Huru länge min beskedliga hjerna ansträngde sig för att utröna orsaken härtill, vet Gud, men det vet jag, att så småningom framstod för min syn en qvinna, som vinkade med ett helt ämbar vatten, och denna qvinna var ingen annan än sjelfva fru Sollén.

— Ljufva ängel, du är värd mer än hundra tusen, — mumlade jag kanske i det jag grep efter ämbaret, hvilket hade till följd att jag vaknade.

Ljuset brann ännu.

Mången tror kanske, att det inte är sant, men jag försäkrar på heder och ära — ty svär gör jag aldrig — att så yrvaken jag var, såg jag en hvitklädd varelse stående lifs lefvande på tröskeln. Rädd fick jag som karlsperson ej bli, men gnugga ögonen kunde jag få, hvilket jag också gjorde, och att det var fru Sollén, som stod och betraktade mig, det varsnade jag genast.

I spetsmössa hade jag visserligen ej sett henne hittills, men den höghvälfda barmen, som aftecknade sig så förföriskt mot det bländhvita nattlinnet, kände jag allt för väl igen, och ur stånd att längre kunna beherrska mig, drog jag filten snedt öfver min gestalt och rusade upp, i det jag för andra gången föll på knä och med skroflig röst utbrast:

— Dyra qvinna, nu är tiden inne! Jag vet, att ni älskar mig, och om inte den här välsignade filten vore så svår att hålla reda på, skulle jag trycka er till mitt brinnande hjerta.

— O, min Gud, hvar är jag, — hördes från hennes läppar, i det hon spratt till och ville skynda bort, men jag upphann henne.

— Hvarför fly från lyckan, från mig, från allt?

Digitized by Google

— utropade jag patetiskt. — Ni har ju från första stund så tydligt visat, att mina manliga behag gjort ett djupt intryck på er, och den lilla svaghet, ni nu visat, är derför lätt förklarlig. Och särskildt sätter jag värde på att ni tog med er, hvad jag i denna stund bäst behöfver, ty sannerligen förgås jag inte af törst. Men hvar har ni vattenämbaret?

— Släpp mig, förfärliga menniska, annars skriker jag på hjelp, — blef det ljufva svaret.

Men det behöfde hon inte. Ty i detsamma visade sig på tröskeln värdinnan sjelf, och jag fann för godt att så hastigt som möjligt retirera.

Följande morgon såg jag ej till fru Sollén; hon var opasslig, sades det.

I det stället fick jag af fru Borg uppbära skarpa förebråelser för mitt oskickliga beteende mot hennes slägting; dock medgaf hon, att det inte uteslutande var mitt fel, ty slumpen hade äfven medverkat till det hela.

Orsaken till att fru Sollén egnat mig en kanske allt för liflig uppmärksamhet var den, att hon hos mig funnit den mest påfallande likhet med hennes aflidne son, hvilken hon tyckte sig se lifs lefvande gå igen i min person: utseendet, sättet, vanorna, allt var hennes aflidne Richards. En mångfald af minnen hade härigenom väckts, fantasien hade nått sin kulmen, och så kom hennes olyckliga vana att gå i sömnen.

Jag satt tyst och hörde på.

— Alltså måtte denne Richard varit en till sitt yttre behaglig och utomordentligt hygglig ung man, eftersom blotta erinran om honom kunnat så öfverväldiga den goda frun? — förmodade jag slutligen.

— Tvärtom. Först och främst var han snarare ful än vacker, och vidare var han en rigtig rummel-

Digitized by Google

kurre — t. ex. en qväll hade han kommit hem med rocken full af gatsmuts, och då pigan som vanligt ville ta ut rocken för att borsta honom, förbjöd Richard henne detta under förklaring, att han tänkte begagna plagget sådant det var (saken var nämligen den, att han i fickan hade en konjaksbutelj, som han ej ville visa) — och dessutom pratade han jemt en hop gallimatias och for ibland fram som en rigtig tokstolle, detta ehuru han var begåfvad med ett »briljant» hufvud, och som han var ende sonen, och moderskärleken i allmänhet räcker till att såväl öfverskyla fel som uppleta förtjenster, sörjde modren djupt hans bortgång.

Och om denne suput, denne pladderstock och halfgalning skulle jag så lifligt erinrat! Och så när han var ful till . . . I sanning mycket smickrande!

Men ett hade jag vunnit: min egenkärlek hade härmed fått så godt som dödsstöten.

Jag beslöt, dels att med allra första tatuera mig, för att för framtiden förekomma dylika fatala erinringar och bli litet vackrare, dels att hädanefter uppträda som veritabel tungus.

Tatueringen afstyrktes visserligen. Men hvarken min *hustru* eller hennes mor, *fru Sollén*, ha något imot, om jag håller mig snygg och kommer nykter hem samt tänker först och talar sedan.

Digitized by Google

När Hektor inte ville i hundkojan

eller

Det stora blodbadet.

Tragedi i 4 akter.

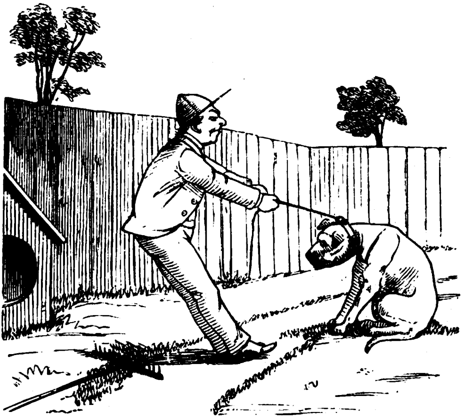

Husbond' stretar, knogar, dra'r,
Hektor sitter envist qvar.
På katten får nu Hektor syn:
han tar ett språng som upp till skyn.

Digitized by Google

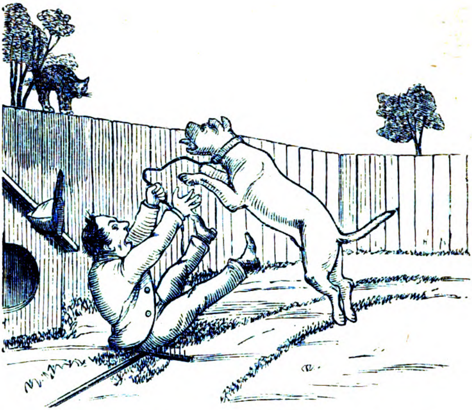

Men krattan, som på marken låg,
ej husbond' eller Hektor såg.

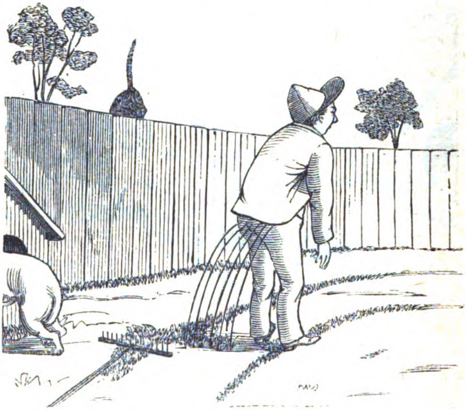

Nu af blod ett rysligt bad,
af krattans hvassa tänders rad.

Digitized by Google

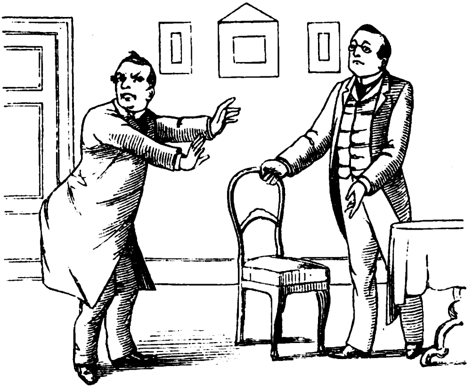

Till doktorn husbond' kosan styr,
för att få bot mot sin turnyr.

Digitized by Google

En »perukmakargesjäl».

Att perukmakare äro ett mer eller mindre konstbesynnerligt slägte, det hade jag ofta hört talas om af mina vänner aktörerna, och många gånger hade de vid punschen på operakafét fått mig att skratta åt de befängdaste historier om dessa saxens, rakknifvens och hårtångens herrar, som om aftnarne sprungo från klädloge till klädloge.

Så kom jag sjelf till teatern — till ett resande sällskap, som dock ansåg sig sjelft stå betydligt öfver alla andra ambulatoriska, ja, till och med stående sällskap, vår hufvudstads ej undantagna. »Sällskap» var derför alldeles för simpelt namn — »truppen» kallade man sig i stället.

Truppen låg i staden Å., då jag anlände. Jag träffade direktören i grå nattrock — naturligtvis — ty den begagnade han alltid, när han ej var klädd i frack, fick mig så en konjak för att få sjögång ur hufvudet (jag hade nämligen kommit på båt) och klef så upp på

Digitized by Google

teatern för att helsa på mina blifvande kamrater, af hvilka jag redan kände några.

Maskeringen var i full gång. Somliga gjorde sig sköna, andra fula.

— Lundström! — gastade en tjock, jovialisk komediant, — hvar fan är Lundström?

— Jag kommer strax — jag skall bara sy i en byxknapp åt direktören, — skreks det nedifrån.

— Ja, men jag måste bli bränd — jag börjar ju stycket!

— Jag är väl ingen oxe heller — jag kan väl inte flyga!

— Ja, jag går in obränd.

Samtalet afstannade och den tjocke fortsatte att smeta »kärleks-rödt» på kinderna.

Så hördes brådskande steg i trappan, och en liten gestalt blef synlig i logedörren.

Det var Lundström.

— Var det herrn, som skrek? — vände han sig till den tjocke.

— Visst fan var det jag. Bränn mig nu.

Lundström satte tången öfver gaslågan.

Det var en liten ljus karl med ett praktexemplar till »norrköpingsnäsa», med plirande ögon, leende mun och skäggborst öfver hela ansigtet.

Han tog ett tag med kammen i håret på delinqventen.

— Hör nu, när får jag betalt för skäggena?

— Den femtonde, har jag sagt.

— Ja, det har herrn sagt en hel månad nu.

— Aj, herrn bränner ju upp mig!

— Gjorde det ondt?

Digitized by Google

— Visst fan gjorde det ondt — herrn har ju svedt af hela hårtesten ända in till svålen.

— Ja, se det är så, att den femtonde måste jag ha pengar, för jag har »aspeterat» en räkning hos skräddaren till dess, — klagade Lundström.

— Vet inte herrn, att man aldrig skall »aspetera»? — afgjorde den fete.

Så fick Lundström syn på mig. Bockade sig.

— Bra hår, — sade han och pekade på mitt hufvud med tången, — men mustacherna får jag allt raka bort i morgon.

— Tackar så mycket.

— Jag tar en krona i månaden för rakning hvarannan dag.

— Ja, jag vill ha 10 i månaden för att *låta* herrn raka mig, — sade en.

— Lundström! — skreks det nedifrån, — gå efter porter åt frun!

— Inte kan man få hålla på i fem minuter, — muttrade Lundström och gaf sig i väg.

Den tjocke satt halfbränd och svor.

Detta var mitt första sammanträffande med teaterperukmakaren Lundström. Han var sällskapets allt i allt, d. v. s. direktörens, sprang dennes ärenden, och sqvallrade på sujetterna, berättade troget allt hvad som talades i logerna.

Lundström hade den ovanan att prata mycket och svänga sig med ord, som han blott till hälften rigtigt uppfattat. När man så skrattade åt honom, blef han stött och sade: »ja, tacka herrn Gud, att herrn inte har en sådan tunghäfta som jag». Hade Lundström till råga på allt fått ett par glas punsch eller en qvarts toddy i hufvudet — mer behöfdes inte — då var han dyrbar.

Digitized by Google

En afton kom jag upp i logen. Lundström stod och brände direktörens peruk. Direktörens peruk — den tycktes Lundström för resten bränna jemt, ty den hade han alltid i munnen, när man bad honom om något. Nu plirade ögonen på honom, och han helsade helt gemytligt. Stycket, vi skulle spela, gick för första gången. Det var min tredje roll.

— Herrn är allt rädd i qväll, — började Lundström.

— Hur så?

— Åh jo, när det är en »pretinär».

— Hvad sa' herrn?

— Ja, eller en »prelär», vet jag.

— Ja, visst ja.

Jag kände mig om hakan. Jag hade ej haft pengar att raka mig ute.

— Lundström får vara god och raka mig, — sade jag.

— Ja, bara jag bränt direktörens peruk. Djeflar anamma, — skrek han i det samma, — har jag nu inte stått och bränt den uppåt, när den skall vara nedåt.

— Raka mig nu!

— Nå ja, det går snart, — sade han och tog fram sina verktyg. Han tvålade in både näsa och ögon — det gick kalla kårar öfver ryggraden, när jag såg honom draga knifven.

— Det är en fin knif, skall herrn tro. — Så började han skrapa.

O, du allvisa försyn! Visst är skägget en mannens prydnad, men i detta ögonblick hade jag varit färdig att önska, att aldrig ett skäggfjun stuckit fram på min haka.

— Skär för fan inte halsen af mig, — bad jag bevekligt.

Digitized by Google

— Det går lätt det, — tröstade Lundström. Har herrn hört historien om den tyske officeren, som kom in till den franske barberaren!

— Ja, bevars.

A-j-j-j-j! skrek jag till — jag trodde, att han skurit strupen af mig.

— Det gjorde ondt, — sade han lugnt.

— Ja, det gjorde ondt, — bekräftade jag.

— Jag vet det, — fortsatte Lundström, — jag förde knifven orätt.

Så tog han mig i näsan och började raka öfverläppen.

— Att skära näsan af folk går mycket lätt, när man rakar, — hugsvalade han mitt arma hjerta. — När man rakar underläppen t. ex., och för knifven uppåt, kan handen slinta — bara så här, och det är gjordt.

— Nej, hör nu — inga experimenter.

— Åh, inte behöfver herrn vara rädd, herrn har ju inte så stor näsa. Men se min principal i Norrköping, han gjorde det en gång, han. Det kom en herre in till honom — han hade förskräckligt lång näsa — hi hi hi ... Andersson var lite glad — vips så slant knifven och en hel half tum af nästippen låg på golfvet. Det blef ett lif, ska' herrn tro. Karlen svor rent förbannadt, blodet strömmade, vi försökte med alun, men det hjelpte inte, utan han måste in i fältskärsrummet — för Andersson hade fältskärsstuga också. Der förband han honom tusan så fint, men karlen var topp rasande, och sa' att han skulle stämma Andersson, och det fast Andersson inte tog något för förbandet. Men tror herrn att han stämde honom? Nej, en månad efteråt kom han in, tog Andersson i hand, sade, att han gjort honom den största tjenst, för nu hade näsan blifvit så lagom.

Digitized by Google

Ja, vet herrn, den var rigtigt vacker. Och så bjöd han Andersson på punsch hos Barthels och de blefvo rigtigt goda vänner. — Var så god, herrn — tänk, jag har inte skurit herrn mera än på tre ställen.

Hade han hållit på längre, hade jag bestämdt blifvit gråhårig af ångest.

Skådespelaren H., som led af permanent magsyra, kom en dag alldeles öfver sig gifven upp i logen och klagade: o, min mage, min mage!

— Hur käns det? — frågade Lundström deltagande.

H. beskref sina plågor.

— Vet herrn, hvad herrn skall göra? — sade Lundström. — Jo, när herrn nu kommer hem, skall herrn ta' in fyra stycken »cerinkapslar» och ...

— Hvad sa' herrn?

— Fyra stycken cerinknapslar och så ...

Ett ohejdadt skratt bröt löst.

— Ja, inte kan jag rå för att jag har tunghäfta, — förklarade L. stött.

En dag, när vi skulle resa från en stad och det regnade, lugnade han samtliga damer, som voro ängsliga för sina koffertar, med det beskedet, att de ej behöfde oroa sig det ringaste, ty han hade lagt »cypresser» öfver allt sammans.

En sjöolycka hade inträffat och utgjorde allmänna samtalsämnet. Lundström kommer andfådd in i klädlogen.

— Ha herrarna hört, att Krokanen* har sjunkit, och det fast man hade »lost» ombord. Bara det blir lugnt väder igen, skall man försöka få opp den med »poltroner».

Sådan är perukmakaren Lundström. Han springer öfver allt, pratar om allt. Än är han förtviflad öfver

---

* Ångbåtens namn var *Korsaren*.

Digitized by Google

att inte kunna få reda på hr A:s »emeritkappa», enär garderobièren bragt allt i oordning genom att »invitera» hela kostymförrådet, än kan han ej få tag i »pinnen till långgången», när han i en pjes fått det ansvarsfulla kallet att sköta gongongen. Men han är en mycket beskedlig karl, har skaffat sig en ful och smutsig tax-hund, går om söndagarna klädd i brunröd ny öfverrock och kanelrörs-käpp, har fästmö, som han tänker gifta sig med om 2 år.

Du glade Lundström, tack för alla stunder af skratt, du skänkt mig, men ännu ryser jag, när jag tänker på din drastiska berättelse om den afrakade näsan.

X^2

Digitized by Google

Kraftprof.

Han. O, hvad jag älskar er! Ni skulle kunna lyfta mig till himlen.

Hon. Omöjligt, farbror ä' för tung.

Digitized by Google

Rhenvisa.

Som Tyskland sedan 1870 förändrat Europas karta, torde nedanstående sång vara af intresse. Författaren heter *Nikolaus Becker*, tysk till börden, samt öfversättn. gjord af *Talis Qualis* och införd i den af August Blanche redigerade tidningen »Freja», 1841. Enär sången icke införts i nya upplagan af Talis Qualis' »Samlade Vitterhetsarbeten», har Nisse upptagit den samma för kalendern:

De aldrig sin få kalla
den fria, tyska Rhen,
hur hest än ropen skalla
som korpalåt från gren,

då floden ännu flyter
framåt med stilla håg,
och än en åra bryter
dess dunkelgröna våg.

Digitized by Google

De aldrig sin få kalla
den fria, tyska Rhen,
då än dess drufvor alla
ha eld åt hvar och en,

då klippan rotfast sträcker
sin fot i djupet än
och Rhen sin spegel räcker
åt skyhög dôm igen.

De aldrig sin få kalla
den fria, tyska Rhen,
då än dess piltar falla
till tärnans fot allen,

då fiskens kosa riktas
än till Germanisk grund,
och än en visa diktas
uti dess sångarrund.

De aldrig sin få kalla
den fria, tyska Rhen,
förrän dess vågor svalla
på sista tyskens ben.

---

* *Öfversättarens anmärkning:* flere melodier hafva blifvit komponerade till denna Rhenvisa. deribland af Kreutzer, Reissiger m. fl. bland Tysklands mest frejdade kompositörer. Mest bifall skördade en melodi af en Leipzigermusikus, Kuntze. Visan sjöngs den 18 Okt. 1840 i Köln på preussiske konungens födelsedag samt väckte lifliga sympatier inom hela Tyskland.

Digitized by Google

Moderna hopp.

Frun. När du kommer hem från gymnastiken, ska' vi ha frukosten i ordning åt dig. Men du ä' så god och inte bryter nacken af dig under den der otäcka hoppningen.

Pigan. Åh, herre jemine! Herrn ä' väl inte en tocken der, som brukar hoppa från Katrinahissen?

Digitized by Google

I misshugg.

(Sann historia från Skåne.)

Herr R—g skall då ingen kunna beskylla för att ha varit med, när krutet fans upp. I stället har han desto större tanke om sig sjelf och sin förmåga, och försummar aldrig något tillfälle, då han kan få visa sin myndighet.

R—g är anstäld som bokhållare vid en jernvägsstation i en af Skånes större städer. I sommar erhöll han imellertid förordnande att under stationsinspektorens i X:boda tjenstledighet förestå platsen.

Middagstiden andra dagen efter sin ditkomst erhöll R—g följande telegram från S—holm, en af hufvudstationerna på den sträcka, han tillhörde:

»Landskamrer M. har i väntsalen härstädes blifvit frånstulen ett svart sidenparaply, hvit elfenbenskrycka. För tillgreppet misstänkta tvänne fruntimmer, ett långt och ett kort, som löst biljetter till X:boda. Observera damerna i fråga och vidtag lämpliga åtgärder».

Digitized by Google

«Ja, gu' ska' jag så», tänkte R—g, som med förtjusning omfattade tillfället att »göra sig vigtig».

Tåget, hvarpå de misstänkta skulle befinna sig, rullade snart fram och stannade framför stationshuset.

R—g antog sin myndigaste min och kastade inqvisitoriska blickar på passagerarna.

Rigtigt! Tvänne fruntimmer, klädda i en anspråkslös svart drägt, utstiga ur en andra klassens kupé och begifva sig med snabba steg genom väntsalen till den på andra sidan liggande gårdsplanen.

R—g får brådtom att hvissla, tåget sätter sig i rörelse och han hastar efter de tvänne damerna, som verkligen voro den ena lång och den andra kort. Till sin förargelse märker han, att de uppstigit i en väntande vagn, som rullar bort utan att körsvennen tager notis om herr inspektorens dundrande haltrop.

Denna misstänkta brådska ökade R—s misstankar. Stora själar äro snabba att fatta beslut och R—g, som fruktade att rofvet skulle undslippa, hoppar upp i en beskedlig landtmans åkdon, som händelsevis stannat utanför stationshuset, rycker tömmarna åt sig och skriker: »efter tjufvarna — vi måste hinna upp dem!»

Efter en tio minuters skarpt körande lyckades äfven detta, och R—g ryter, full af helig ransakningsifver, till de öfverraskade fruntimmerna:

»hvar är paraplyn?»

På den ena damens lugna uppmaning att förklara sig närmare, framvisade han telegrammet och befalde genast de resande vända om — han måste uppsätta ett protokoll öfver händelsen och afvakta närmare order från S—holm.

De resande bedyrade högtidligen, att de ej hade en aning om något förkommet paraply — intet hjelpte.

Digitized by Google

Skjutsbonden, som med uppspärrad mun lyssnat till samtalet, ämnade nu säga något, men den längsta af damerna, som tycktes fatta saken från den skämtsamma sidan, ålade honom tystnad och åkdonet vände på den stränge herr inspektorens befallning tillbaka till stationen.

Der inlåste R—g de båda fruntimmerna i tredje klassens väntsal och afsände till S—holm ett telegram af följande lydelse:

»Två svartklädda fruntimmer gripna, men utan paraply. Inlåst dem i väntsalen. Hvad är att göra?»

Han erhöll omedelbart derpå följande svar:

»Är herrn tokig? Paraplyn återfunnen. Släpp genast lösa damerna, som äro grefvinnan W. med kammarjungfru.»

R—g kände sig tillintetgjord.

Det var verkligen den för sin anspråkslöshet och sitt vinnande sätt bekanta grefvinnan W., som en half mil från X:boda station eger en stor egendom och som så oväntadt råkat ut för R—s arresteringsifver.

Då denne, halfdöd af förlägenhet och rädsla, under tusen ursäkter befriade sina fångar, nöjde sig grefvinnan W. med att med ett vänligt leende säga till R—g: »skulle herr stationsinspektoren möjligen ämna söka den lediga länsmansysslan här i distriktet, så räkna på mitt inflytande».

Men R—g räknade med feberaktig otålighet hvarje timma, som återstod honom i X:boda, der hans myndighet spelat honom ett så styggt spratt.

Digitized by Google

Andligt sinnade.

Damen (tillhörande »Evangeliska fosterlandsstiftelsen»). Är det en andlig bok, notarien köpt?

Herrn. Ja, min fru.

Damen. Törs man fråga, hvad den heter?

Herrn. »Spiritismens afslöjande».

Digitized by Google

Filosofen på vindskammaren.

Melodi: **»Det satt en gång uti ett träd en korp, som bar», etc.**

Hur mödosamt att bo så många trappor opp!
Apollo, det är sant, uppå Parnassens topp
logerade, men om så brant hans trappa var
som min, jag just beklagar honom. Stackars karl,
ej godt! trala la la etc.

Men så till vida lyckligare var han dock,
att hyra för lokalen jemte värdens pock
för honom voro just så obekanta ting,
som för en hottentott att jorden går omkring
en sol, trala la la etc.

Och inte stort besvär han heller kunde ha
af nio gamla, ogifta mamsellerna,
hans grannar vägg om vägg, hans grannar dörr om dörr;
nej, grannar voro tusen gånger bättre förr
än nu, trala la la etc.

Digitized by Google

Den satsen håller streck. Jag märker grant hvar dag,
att grannar äro just ens värsta obehag;
jag vet det nog minsann, som måste gå förbi
dem hvarje dag att komma upp till mitt logis
så visst, trala la la etc.

På nedra botten källare — kafé bredvid:
Charybdis jemte Scylla lika i vår tid,
der alla fastna fast, som råka komma dit.
På bäggedera jag dock mistat all kredit
nu mer, trala la la etc.

I första våningen en rik och dryg grossör,
som baler och supéer hvarje vecka gör;
jag honom dedicerat en gång en sonnett,
men han mig bad på stunden dra' helt rätt och slätt
för hin, trala la la.

Och tvänne trappor upp ett gammalt nobelt par
med anor ända bort från konung Orres dar.
När jag dem går förbi, grefvinnan ser mig ej,
men grefven mumlar halfhögt sitt: »vulgär plebej!
Fi donc!» trala la la etc.

I tredje våningen en stenrik enkefru,
lifslefvande Golkonda eller ock Peru,
och en nièce så skön som sagans Atalante,
men vaktad som af Cerberus af gamla tant
precis, trala la la etc.

På dörr'n till fjerde våningen en skräddarskylt,
en skräddarsax, en aln, ett prässjern, allt förgyldt;

Digitized by Google

men aldrig än ett plagg, som jag fått kalla mitt,
har nå'nsin velat sömma denne Mäster Snitt
åt mej, trala la la etc.

Vid femte trappans slut, hä, mjuka tjenare!
min bostad är till venster, här just, numro tre,
en smula ruskigt, men ej någon på visit
dit kommer mer än herrarna från slottskansli't
kanske, trala la la etc.

Och den visiten är jag ganska liknöjd om,
jag såge allrahelst den aldrig till mig kom,
men kommer den ändå, nå, va la banque, man får
väl taga det till godo, ödet en består.
Får gå, trala la la etc.

Och rasande stor filosof man blir till slut
af att så högt i luften vistas året ut;
man högre vyer får och uppå allt, som sker,
ifrån sin höga ståndpunkt helt föraktligt ner
man ser, trala la la etc.

Paul-Louis.

Digitized by Google

Lifvet på landet.

— Var god och visa mig vägen till grosshandlar Petterssons villa.

— Jag ska' säga herrn, att jag står inte till tjenst åt folk på landsvägarna.

— Hå kors, hvad ä' då frökens yrke?

— Jag ä' *kammar*-jungfru, ska' jag säga.

Digitized by Google

Ett minne af Palmcrantz.

Den 20 Mars 1880 invigdes den stora fabriken å Karlsvik under glädje och gamman. Efter många otroliga ansträngningar hade Palmcrantz, kulsprutans uppfinnare, lyckats få ett par af sina idéer praktiskt realiserade; ty — som han sjelf sade — »hos oss förfärdigas skördemaskiner både för lifvet och döden!»

Och nu skulle glädjesaluter fyras af.

Till hvar och en af gästerna utdelades ett af Palmcrantz författadt lustigt program, försedt med »gubbar». Nisse har bland sina samlingar förvarat ett exemplar. Det meddelas här *in extenso*.

Program, matsedel, serviett och tryckfrihetsordning

vid verkstadsmessigt firande af Maria Bebådelsedag i före detta Spinnhuset, numera Spruthuset å Karlsvik den 20 Mars 1880:

Församlingsfrihet!
Välkomnande i det gröna!
Gif akt!
Formering till anfallskolonner!
Laddning i följande tempo:

Digitized by Google

Krutladdning.

Tiodubbel sprängolja i vanligt stångjernsemballage:

Helan = 1 krutmått.
Halfvan = $\frac{1}{2}$ kilo.
Tersen = $\frac{1}{3}$ kubikref.
Qvarten = akademisk, d. v. s. efter behag.

Förladdning.

Styckarbete (bör förrättas med vanlig betingsifver): vegetabiliskt underlag för animaliska smörkulor med ty åtföljande

Landtmannaprodukter, såsom
Nötmuskler i kulform (köttbullar),
Syltad svinaktighet (sylta).

Mellanpartikorf (medwurst).

Intelligent hönsprodukt i hvitt och guld (ägg); och såsom *under* alla partier stående representanter af *hafvets innevånare,* presenteras:
F. d. glada laxar (salt lax),
Silleri från broderlandet (sill),
Benfria sjödjur *(obs.* ej ostron, utan anjovis),
Beniga dito (strömming), som torde få simma i
Maltextrakt (öl och porter).

Dessutom hvarjehanda *knifvigheter* och förpostfäktningar.

Sprängladdning.

Effektiva oxkrafter, sönderdelade i cirka 300 nominella mans- och qvinskrafter (oxstek), Råskrapade och ångkokade jordkulor (potatis),

Digitized by Google

Svarfvade morötter,
Oskadliga nihilistpiller (Ryska ärter),
Allmän *skär*mytsling!

Fängkrut.

Detta pålägges torrt (i tårtform) till sist, såsom *desert*, och i närmaste sammanhang dermed *läskas alla mynningar med dekokt af brända bordsbönor*, hvarvid *påtår* ingalunda är *förbjuden*.

Skarpladdning.

Spetskulor, så fransyska som möjligt, (»avec», som fransosen säger) införas på gamla vanliga *framladdningsmetoden* och på det att allt och alla vid kommandoordet »gefyr» må vara redo till aktion *i spridd* ordning, tändas *havannaluntorna*.

Utdelning af ammunition.

Härföraren (Bacchus), anländande med domkraft, *utdelar ammunition*, och **nu först börjas det.**

Affyrning.

Allmän anläggning! Tryckfrihet! Härskri! Ordkrig! Stridsmusik! Vapenklang! Gefyr! Ångan högt upp i glastaket!

Obs. Strejkande undanbedes, men behåll gerna blyhatt på! Skulle någon på ett eller annat sätt »*få på munnen*», så tillhandahållas af fältskärerna (värdarna) *förbindligt* servietter till omslag,
Om någon faller, står han upp igen!
En hvar respektere verkstadens *kopparslagareverktyg*, hvilka dessutom ej lämpa sig för hemarbete!

Digitized by Google

Skulle anden vara villig, men köttet så svagt, att någon mot förmodan blir redlös i striden, så införpassas han till fältlazarettet.
Sold för dagens arbete utgår endast i naturaprestationer. Då all befintlig ammunition är förbrukad, återstår ännu ett slag, nämligen *handslag*, hvarefter den som kan gör hemgång *gående* och den som så hafva kan åkande, och så varder det en ända på den dagen vid sextiden, då tapto går.
Öfver utgången inga tidningsbulletiner.

Digitized by Google

Enkelt, men inte pråligt.

— Jaså, herr Svensson friar verkligen på fullt allvar till min dotter!

— Ack, ja! Men jag är bara rädd för att hon har för stora pretentioner. Hon ä' alltid så elegant, när jag möter henne om eftermiddagarna.

— Fäst er inte vid det! Ni skulle se henne om förmiddagarna: då är hon enkelheten sjelf.

Digitized by Google

En trollkarl.

(Från mina vandringar i landsbygden.)

Det började skymma, då vännnen Qvist och jag, trötta och dammiga efter en längre fotvandring, uppnådde —stad. Vi hade traskat nästan oafbrutet sedan soluppgången, då vi lemnade det läger på hö och strå, man af brist på utrymme erbjudit oss i en lada i K:s kyrkby.

Vi behöfde inte länge söka efter gästgifvaregården. Den låg vid »stortorget» och utgjordes af en lång envåningsbygnad, i hvardagslag kallad »långkatekesen». I porten till detta 12:e klassens hotell — om en sådan gradskala är tänkbar — rusade en stor svart hund som ett rytande lejon imot oss, följd hack i häl af en vädur med utmanande hållning, item fyra fryntligt grymtande suggor, en stor flock af gäss och kalkoner samt en jättestor tupp, som skränade, så att det gick igenom märg och ben, och trippade på vederbörligt afstånd bakom kalkonerna. Det var ingen lätt sak att slå sig igenom denna två- och fyrbenta gårdsvakt.

Efter att ha utdelat några väldiga slängar med våra taggiga enpåkar, gjorde jag, tack vare vädurens

Digitized by Google

»hinterlistigkeit», min entré in på gästgifvaregården med en kullerbytta, som hardt när förpassat mig på hufvudet i brunnen, och Qvisten släpade sig mödosamt fram till förstugutrappan, med hunden lika säkert hängande i rockskörten som fisken på kroken.

»De' va' fan te' starka rockskört herrn har», sade den rödbrusige och rödhårige gästgifvaren till Qvist, i det han klappade honom på axeln och med ett stålspett, som han enkom tycktes ha till hands för ändamålet, bröt upp hundens käftar, hvilka slöto lika säkert ihop som ett patentlås.

Qvist såg en smula förnärmad ut och ämnade börja en föreläsning i koncentrerad form om odresserade hundars öde, då källarmästaren i grefvens tid ändrade hans tankegång, genom att gifva luft åt sin förtjusning öfver att vi just denna dag kommit till staden, emedan en stor konstföreställning skulle ega rum på aftonen.

Han underrättade oss beskäftigt, hvad det var fråga om, och sedan vi tvättat oss i många vatten och »dragit ned» ett halft dussin handdukar, samt åtskilliga dammoln piskats ur våra kläder, gåfvo vi oss ut på äfventyr. Vi hade fått en vink om, hvar Hultmanska tomten var belägen, och tack vare ett par stora oljemålningar på båda sidor om ingången till den samma voro vi snart på ort och ställe.

Den ena af dessa taflor förestälde den stora handelsflottans aftåg från Rom, och på den andra fick man skåda »En Danserinde fra Kjöbenhavn». En stor folksamling utanför planket, som omgaf tomten, lyssnade till en »Lirekasse», hoc est: positiv, som ifrån den provisoriska teatern inne på tomten sände gnisslande toner »ins blaue hinein».

Priset för inträde i detta Thalias tempel var 25

Digitized by Google

öre pr man och hälften för barn under tolf år. Efter att ha erlagt vår tribut till en snuskig dam af tvetydigt utseende, som mæstron S. Pedersen, »Direktör för Danmark», posterat utanför tältet, sluppo vi in.

Vi stannade genast, ty der inne var mörkt som i en säck. Borta i ett hörn af tältet lyste det till, som om någon gjort förtviflade försök att antända fuktiga svafvelstickor. Till slut tycktes försöken krönas med framgång, ty innan vi hunnit sätta oss in i situationen dinglade en smutsig, nästan ogenomskinlig stallykta midt för våra näsor, och en hes röst inbjöd på det artigaste: »vær saa god, di ærede Herrer, og tag Plads!»

Vi gjorde en försigtig vändning på den leriga marken och funno bakom oss en med trasiga klutmattor klädd bänk. Denna bänk utgjorde teaterns enda sittplats. Och den intogs snart och begärligt af en skara skådelystna, som tycktes ha kommit dit blott »for Lyst».

Efter en half timmes väntan presenterade teatern sitt inre i belysningen af ofvan nämda stallykta, samt lika många ljussnoppar i ölbuteljer.

Den utgjordes af ett fyrkantigt tält af smutsig segelduk, genom hvars tak mången vänlig stjerna blickade in. Ridå saknades för scenen, och hvad kulisserna egentligen skulle häntyda på var omöjligt att i den skumma belysningen göra sig någon föreställning om.

Vid ropen: »ljus, mera ljus!» posterades några gatpojkar med ljussnoppar i buteljer på båda sidor om scenen, och i den nu strålande belysningen kunde man på de af regn och fukt illa medfarna kulisserna urskilja en behaglig blandning af träd, krusbärsbuskar, dörrar, fönster och skåp samt en pelare, bakom hvilken sjelfva fan tittade fram.

På ett murket kulissträd i fonden hängde en foto-

Digitized by Google

génlampa, som osade gement. Midt på scenen stod ett bord, belamradt med allehanda trollapparater, hvilka tycktes länge ha varit med i elden, och öfver alla dessa »schene raritetenᐅ kastade en osnoppad, sex-styfvers talgdank i en gammal bucklig bleckstake sitt dystra sken. Golfvet på scenen utgjordes af samma mark, på hvilken åskådarna stodo eller sutto.

Mæstron, herr Pedersen, tycktes vara obekant med Richard Wagners verldsberyktade anordning af orkestern, ty för åskådarna tedde sig vid sidan af scenen synen af en man, med ett opålitligt utseende och klädd i blå blus samt filthatt à la röfvare, som under det han allt som oftast tog sig en styrketår ur en medhafd butelj vefvade på det gemenaste positiv i verlden. Att åhörarna ej hade sinne för Aubers och Rossinis omsjungna arier gåfvo de ogeneradt tillkänna genom sådana utrop som:

»Tyst derborta! — Nu ha vi hört nog! — De' va' fan, att han inte kan tiga! — Låt bli att vefva, så ska' han få en sup till!»

Då vi förenade oss i den omusikaliska oppositionen, gaf mannen vid positivet ändtligen vika och slutade vefningen midt i en aria med en ton, som lifligt påminde om det ljud en katt uppger, om man händelsevis råkar att trampa honom på svansen.

Men »Direktören för Danmark» vardt missnöjd med denna förändring af programmet; lik en vredgad tiger tittade han fram bakom en kuliss och rusade på den intet ondt anande kapellmästaren, just då denne höll på att taga sig en klunk ur buteljen, och ruskade honom, så att bränvinet stänkte rundt omkring:

»Det kan være godt nok med en Sup, men du ska' spille, din Saden, for du har fått betalt for hele Aften!»

Digitized by Google

»Men di vill inte ha' någon musik», invände kapellmästaren, i det han smålog åt publiken och torkade sig om munnen med afvigsidan af handen.

»De' ger jeg Fanden, spill' du kun din Æsel!»

Och öronpinan började på nytt.

Herr Pedersen framträdde nu och föreställningen började.

Men det såg ut som om det kommit smolk i mjölken för den store trollkonstnären denna afton. Till en början tog han fram en kortlek af oklanderlig renhet och blandade den med en viss fingerfärdighet, allt under det en osammanhängande rotvälska välde ur honom. Sedan han länge och väl blandat korten, utkastade han på måfå ett halft tjog bland publiken och uppmanade en hvar, som uppfångat ett kort, att noga se på det, så ville han sedan säga, hvad det var för ett kort. Det blef nu ett allmänt tissel och tassel bland åskådarna.

»Hva' har du fått för ett kort?» hviskade en bleckslagaregesäll till en glasmästarelärling.

»Töst», svarade denne, »de' ska' tröllkarln gissa, vet jag.»

»Ja», skrek herr Pedersen från scenen, »det maa jeg sk'u godt vide. Di har faaet ruder otte!»

»Ruter ut, glasmästare!» skreks nu i korus.

»Di har faaet klör-Konge, min skiönne», fortsatte herr Pedersen, i det han gjorde en artig gest med ena handen åt en liten näpen fabriksflicka.

»Nå, hvad har jag fått?» frågade en liten tjock, pomaderad knodd, med hatten på sned, armarna korslagda och cigarren uppkilad i ena mungipan.

»Di har faaet hierter-Damen, min ærede Herre!»

»De' va' lögn, för jag sitter med Bäckströms nia på hand.»

Digitized by Google

Trollkarlen teg och såg förbluffad ut. Publiken började fnissa, och ett och annat »kuggad» ur de djupa leden kom herr Pedersen att försvinna ett ögonblick bakom kulisserna. Sanning att säga, hade bokhållaren Reiss, den spjufvern, som gick och gälde för stadens qvickhufvud, varit nog omtänksam att taga med sig ett extra kort till föreställningen, för att lura den stackars »Direktören för Danmark».

Efter en kort paus visade sig herr Pedersen åter på scenen med en butelj och två glas, hvilka han placerade på två små bord, som stodo ett på hvardera sidan om scenen. Sedan han fylt båda glasen med en röd vätska och öfvertäckt dem med runda papphylsor, vände han sig med ett förbindligt småleende till publiken och sade:

»Mitt ærede Herskab. Naar jeg nu siger een, to, tre, saa vil di se, at det höjre Glas er ganske tomt og det venstre lige saa fuldt som nu. Pass' nu paa! Een — to — tre, ruski miri duski!»

Under det trollkarlen pratade med publiken sträckte en af pojkarna, som stod vid venstra sidan af scenen, ut handen efter glaset, som stod på bordet bredvid honom, och tömde hastigt dess innehåll. Herr Pedersen hade imellertid till den grad lyckats fängsla publikens uppmärksamhet, att ingen lade märke till, hur pojken med en förfärlig grimas sprutade ut det röda fluidet och en lång stund grinade, hostade och spottade, under det de andra pojkarna flinade, så att de vredo sig som maskar och spilde talg på hvarandra.

När herr Pedersen nu lyfte upp pappfodralet af glaset på det högra bordet, befans detta, tvärt imot beräkning, fullt, men glaset på det venstra bordet derimot utdrucket.

Digitized by Google

»Han kan ju inte sin sak», utbrast borgmästaren förargad, och speglosor haglade öfver den stackars trollkarlen, som vardt lång i synen och svor en tyst men förfärlig ed, att hämnas på sina medhjelpare, som inte kunde skilja på höger och venster.

Trollkarlen visade derefter åskådarna den tärning, Cæsar kastade vid Rubicon. Den var ovanligt stor och hade ett lock på en sida. Herr Pedersen öppnade locket och bad en arbetskarl lägga en »silfverpeng» i tärningen. Denne efterkom uppmaningen och lade dit en tjugofemöring. Nu vände trollkarlen sig om och gjorde åtskilligt hocus-pocus med tärningen, hvarefter han öppnade locket och visade arbetskarlen, att tärningen var tom.

»Ja, nu seer di, hvor let man kan smide Penger ud», tröstade herr Pedersen den snopne arbetaren, hvarpå han framtog en gammal luggsliten hatt, för att visa åskådarna en annan konst.

»Hvar ble' tölfskillingen åf?» frågade nu arbetaren, då trollkarlen ej gjorde min af att lemna den till baka.

»Vent' lidt, kjære, den kommer nok igen» — och herr Pedersen såg en smula förlägen ut.

»Nä, hva' ä' de' för sköj? Ta' hit pengen, å de tvärt!» envisades offret för herr Pedersens guldfeber.

Och nu gick den store Le Tort's efterapare bort till en af gatpojkarna, som tjenstgjorde såsom ljusbärare, och tog ur dennes västficka den borttrollade tolfskillingen.

»Ak, dit Skarn, du forbandede Gadtyv, staar du og snatter midt for Publikum!» utfor konstnären mot sitt improviserade biträde.

Gossen började gråta och företedde en sorglustig syn, der han stod med ljusbuteljen i ena handen, under det han med den andra torkade bort tårarna på tröj-

Digitized by Google

ärmen. Några spefåglar bland kamraterna ökade hans lidanden med den kitsliga frågan:

»Hör'u, Kalle du, har du fler tölfskillingar, så ta' hit dom.»

En af de qvinliga åskådarna stälde nu till stor förvirring genom en upptäckt, som satte alla fötter i en trampande rörelse, och liksom rörda af ett trollspö hoppade på en gång ett dussin barfotade individer upp på amfiteaterns enda bänk, till stor förvåning och trängsel för dem, som sutto der förut.

»Sicken råtta», skrek hon, »sicken stor råtta der springer!»

Det var verkligen en råtta, stor som en katt, som ifrån scenen rusade rakt in bland åskådarehopen.

Man kan lätt göra sig en föreställning om den förskräckelse och villervalla, denna underrättelse vållade. De barfotade grepos af fasa och sprungo ur tältet under hemska rop. Trängseln i tältöppningen var förfärlig. Borgmästaren — en liten uppnäst och fetlagd herre, med snusbrun peruk och glasögon i väldiga hornbågar — fick sin gråa felbhatt stukad, tappade ena lädergaloschen och råkade i gräl med den gamla munviga teateraffischörskan, som inte allenast satte sin ena armbåge i hans sida utan äfven bad honom »veta hut» för att han var så tjock.

Gatpojkarna gjorde en rik skörd i fickor och kjolsäckar, och några af dem banade sig med sina slidknifvar nya och okända vägar genom tältväggen.

Men under all denna villervalla stod »Direktören för Danmark» midt på scenen och sade med sitt förbindligaste småleende, under de djupaste bugningar:

Digitized by Google

»Det var slet ingen rigtig Muus; om det så var, så har jeg tryllet den frem! Saaledes, slut for i Aften! Mange Tak, mit ærade Herskab og velkommen snart igen!»

Bardisan.

Digitized by Google

Ögonspråk.

(Studeradt af *Edvard Forsström.*)

Nedersta oxögat.

Digitized by Google

Öfversta oxögat.

Digitized by Google

Domstols-scen.

Ordföranden. Nå, Lars Eriksson, förhåller det sig så, som angifvelsen mot dig lyder? Har du verkligen med egna ögon stått och sett på, huru din hustru genom hängning afhände sig lifvet?

Lars Eriksson. Ja, fälle ä' de så, nådi herr lagman!

Ordföranden. Och du gjorde ingenting för att rädda henne?

Lars Eriksson. Nej, inte ringaste gudslån, nådi herr lagman.

Ordföranden. Hur vill du inför Gud och menniskor ansvara för ett dylikt underlåtande? — Har du inte på visst sätt varit vållande till din hustrus död?

Lars Eriksson. Jag ska' berätta nådi' herr lagman, hur allt gick te. Si nu va de så att — de va så att jag kom in och såg, hur hon höll på med det der styggtyget — jag kom in och såg, si herr lagman. Si då sa jag te henne, jag sa ordentligt te, si herr lagman: låt bli de der, sa jag, du gör dig en stor förärgelse och mig desslikes en stor olägenhet, låt bli — låt

Digitized by Google

bli — låt, låt bli de der, sa ja. Men se då, ska herr lagman si, svarte hon te meg — jaa, han sa te meg — precis som jag nu säger te nådi herr lagman: kyss mig — på örat — jaa de gjorde hon, och hva skulle fäl nådi herr lagman ha gjort vid ett slikt tillbud?

Digitized by Google

Principer.

En eller annan för regel har
att ta sig en kyrksup efter messan,
för resten en exemplarisk karl
från fotabjellet upp till hjessan.
Det der är väl, om jag rätt begriper,
bland de oskyldigaste principer.

En annan, sedan han väl är fri
hvar lördagsqväll ifrån hvardagsflängen,
tar regelmessigt sitt lilla parti,
en liten whist, två öre poängen.
Det der är väl. om jag rätt begriper,
bland de oskyldigaste principer.

En tredje sats är att, förr'n man läggs
i grafvens sköte, det glädjetomma,
man tager en kyss, hvarhelst den räcks
af tvänne läppar i ungdomsblomma.
Det der är väl, om jag rätt begriper,
bland de oskyldigaste principer.

Digitized by Google

Stockholms-gamin'er.

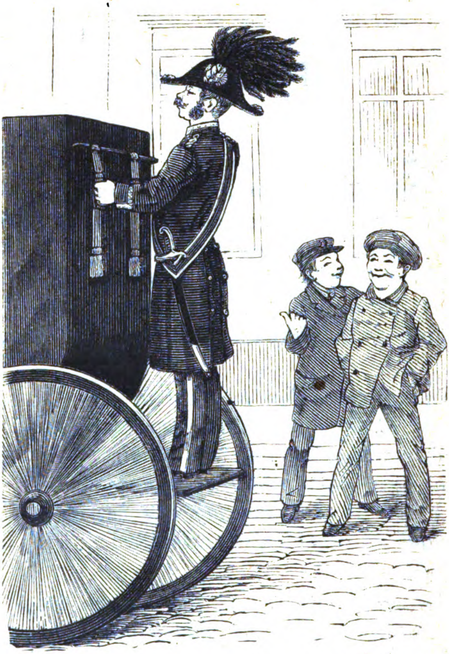

— Sirr'u, den der Lasse har sabel vid sidan. Hva' ska' han med den att göra?

— Han ska' ha'n till hands för att bända med, förstår du väl, ifall vagnsdörrarna skulle gå i baklås.

Digitized by Google

Ett äkta par.

Der stodo de vid fönstret. Det var ett åldrigt par, det märkte man genast, ty såg man på det, förut så fina och ungdomliga skinnet, märkte man många skrynklor, vittnande att de voro långt i ålderdomen framskridna.

De hade, man kan säga, sedan sina första barndomsdagar varit tillsammans och nästan blifvit födda gemensamt, blott några få dagar skilde deras ålder.

Der stodo de nu. Blickar man tillbaka till flydda dagar, hvad de slitit och sträfvat, så skulle man knappast kunna tro, att de varit med så mycket, som de varit, och ändå vara i besittning af så goda krafter.

För flera år sedan innehade de, båda två, plats i en butik på Klarabergs-gatan, der de sedermera flyttade till en lämpligare plats och hade, hvad man kan säga, goda dagar.

Men nu, nu hade de fått det annorlunda.

För ungefär en tre år se'n miste de den goda platsen och kommo ut i verlden och fingo många gånger fara mycket illa.

Digitized by Google

Nästan hvarenda dag måste de stå ute på torget, hurudant väder det än var, ty deras husbonde var trädgårdsmästare.

Hvad husbondfolket beträffar, var det ej det bästa, det bevisar följande. En gång hade en af dem skurit sig så illa på en glasbit, när de varit i staden, att ett stort hål uppstod. När de kommo hem och frun fick se detta, fingo de, med ett ord sagdt, — grundligt »på huden». Men aldrig hördes nåodt knot från dem. De buro med lätthet de bördor, som dem pålades.

Nu afbryta vi denna korta skildring af deras lefnadsbana och lemna det gamla vördnadsfulla paret, ty dörren öppnades och in kom en liten förtjusande ung jungfru, med ett stort blårandigt förkläde framför sig, och tittade rundt omkring golfvet, som letade hon efter någonting. Men hastigt lyfte hon upp blicken och utropade något förläget: »hvad, är ni här!»

»Ja-a», ljöd svaret, »goddag, goddag».

»Goddag», sade Anna, ty så hette jungfrun, i det hon gick fram till fönstret och tog det gamla paret i handen. Derpå ropade hon åt madam Rosing, som inkommit en stund förut: »ni kan vara god och vänta här ett ögonblick, så ska' jag strax visa er, hvad som skall göras, jag skall bara gå in till frun med det här paret». — — —

Det var nämligen ett par — fruntimmerskängor af *äkta* ryskt läder.

Har läsaren kanske trott något annat??

Digitized by Google

INNEHÅLL.

Sid.

Årskrönika. Med illustration. Af Nemo
En fridens ängel. Skiss af Sylvia 1
Qvinnolektyr vid olika åldrar. Med illustrationer 19
Olika sätt att slå. Af Gustaf Mallander 23
Unga ögon och gråa hår. Af Ragnar Ståhlesson. 25
Giltigt skäl. Med illustration. Poem af Sven Svensson 30
Löfholms Teatersällskap. Anteckning af Teodor Ekelund 32
Hur man läser Dagbladet vid »säsongens» början. Poem af V. —ler 38
Kärlek och politik. Med illustration 41
Ur bohemièn-lifvet. Skiss af I. N. 42
Den ertappade konjakstjufven. En glad serie gubbar af Edvard Forsström 51
Med största nöje. Skiss af Ragnar Ståhleson 55
Också en konstnärinna. Med illustration 59
August Blanche. Poem af Frans Hodell 60
Stjernkunskap. Med illustration 63
Min vän cynikern. Pessimistisk-humoristisk lifsbild af Leo 64
Speglarna. Med illustrationer. Poem af Chicot 68
La Desertrice. Med illustration. Från 1780-talets *chronique piquante* framdragen af Förf:n till »Förbiskymtande skuggor» 73
Vaktmästaren. Poem af Ernst Lange 82
Folkhumor. Med illustration 85
Politiken i äktenskapen. Kupletter af Alma Rek 86
Olika sätt. Med illustration 89
Något om åttaörescigarrer. Studie af Leo 90
Maten är halfva födan. Med illustration 94

Digitized by Google

Mycket smickrande. Historiett af J. L. 95
När Hektor inte ville i hundkojan eller *Det stora blodbadet.* Tragedi i 4 akter Med illustrationer 103
En »perukmakargesjäl». Ett minne af X^2 106
Kraftprof. Med illustration 113
Rhenvisa. Öfversättning af Talis Qualis 114
Moderna hopp. Med illustration 116
I misshugg. Sann historia från Skåne 118
Andligt sinnade. Med illustration 120
Filosofen på vindskammaren. Poem af Paul-Louis 121
Lifvet på landet. Med illustration 124
Ett minne af Palmcrantz 125
Enkelt, men inte pråligt. Med illustration 129
En trollkarl. Skiss af Bardisano 130
Ögonspråk. Med illustrationer. Studie af Edvard Forsström 139
Domstolsscen 141
Principer. Poem 143
Stockholmsgaminer. Med illustration 144
Ett äkta par. Sagoförsök af Kalle 145

Digitized by Google

Digitized by Google

Pris: 1 krona

Digitized by Google